

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o_ots'om tuiiñê na ts'aⁿ jom

¹ Xjeⁿ na to' Ty'o_ots'om na tqueeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñê mati juu candaa'ñ'eⁿ cwiluiiñe.

² Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o_ots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'.

³ Cha'tso na maniom na tqueⁿ Ty'o_ots'om, ñ'eeⁿ quia tqueⁿna jona'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqueⁿna jo'.

⁴ Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matseixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueeñena' ndaa nn'aⁿ.

⁵ Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cwii'oo nacjoo' Ty'o_ots'om. Saa cha'tso joo jo' tîcandaa nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' jom.

⁶ Tyom'aaⁿ cwii tsa^{ns}'a na jñom Ty'o_ots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ.

⁷ Jñoom na ty'iom Ty'o_ots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ Cristo na cwiluiiñe naxueeñe, tyoch'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na.

⁸ Nchii nqueⁿ cwiluiiñê naxueeñe saa jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu na cwiluiiñe naxueeñe.

⁹ Cristo cwiluiiñê naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñê tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

¹⁰ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o^oots'om, tyom'aaⁿñe tsjoomnancue, sa^a meiiⁿ na jom tq^{uee}ⁿ juuna', maxjeⁿ tîcala'noⁿl' nn'aⁿ 'ñeeⁿ cwiluiiñê.

¹¹ Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñê, sa^a tîcato'ñoomna jom.

¹² Sa^a nt'omndye jona to'ñoomna jom, ndo' tyola'yu'na ñ'eⁿñê. Nda^a jona tq^{uiaa}ⁿ na cwila'xmaⁿna ntseinda Ty'o^oots'om.

¹³ Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyena nda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' jona ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

¹⁴ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o^oots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aaⁿñe quii'ntaaⁿna. Candaa'ya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiiñe na mayuu'. Nty'iaanda^ayâ quia seit'maaⁿñe Ty'o^oots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiiñe Jnda Ty'o^oots'om.

¹⁵ Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿl' juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ nda^a nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjo^o na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na meiⁿchjoo tic'oom'na' ja ñ'eⁿñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindy^o. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luaa' jo'.

¹⁶ Jom candaa'ñ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿl' jo' matio'naaⁿñe Ty'o^oots'om cha'tsondy^o. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya.

17 L'õ Moisés tqúiaa Ty'õõts'om ljei na matsa'ntjomna'. Saa cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'õõts'om jaa ndo' na cwiluiñê ñ'oom na mayuu'.

18 Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'õõts'om. Macanda nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñê, juu jnda t'moⁿ ndaaya chiuu cwiluiñê.

Ñ'oom na tjei'yuu'ñê Juan tsaⁿ na tyot-seits'oomñê nn'aⁿ

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwentaana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindye'ntjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiñê.

20 Jom ndyeyu tjei'yuu'ñê, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindyõ.

21 Jo' chii ta'x'etina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'õõⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyu' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'õõts'om ndaaya?

Saa t'õõⁿ:

—Nchii jo' ja.

22 Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyu'? Catsu' cha ya nnt'õõyâ ndaa nn'aⁿ na jñoom já. ¿Chiuu matsu' cheⁿnncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ'?

23 Luaa ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xjeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwe jndyee' jo ndo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajnda'ndyo' na nquii na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñe nntsa'ntjom 'o.”

²⁴ Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ! fariseos jñoomna naⁿñeeⁿ.

²⁵ Ndo' ta'x'eendyeti naⁿñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyu', meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na ñequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaaya, quia jo' ¿chiuu na matseits'oomndyu' nn'aⁿ?

²⁶ Ndo' t'o Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyo^o nn'aⁿ ñequio ndaatioo, saa quii'ntaaⁿ'yo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ!

²⁷ Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ty'o^ots'om quia na jnda 'ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyo^o. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjoⁿya nnoom til'uendyo^o.

²⁸ Luaa' tuii cwii joo na jndyu Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quioom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'o^ots'om

²⁹ Xuee na jnda we na tuii na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyoo' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndaaⁿ ja na m'aaⁿya ñ'eⁿñê jo' jo':

—Queⁿ'yo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'o^ots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ.

³⁰ Mañejuu ts'aⁿ na jnda ñetsjooya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ

quii'ntaaⁿ'yo' na t'maⁿti cwiluiiñe, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjo^ocheⁿ na nluuindy^o.

³¹ Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyo nn'aⁿ ñequio ndaatoo, meiⁿ ticatsei'noⁿ'a na jom ts'iaⁿ'aⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ cha catseica'moⁿ'na' ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiiñê.

³² Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndaayâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Jndyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñe ñ'eⁿñê.

³³ Xjeⁿ'ñeeⁿ meiⁿ tîcatsei'noⁿ'a 'ñeeⁿ juu na nluuiñe nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa tjañjoom' ts'o^oⁿ quia jñom Ty'o^ots'om ja na catseits'oomndyo nn'aⁿ, tsoom no^oⁿ: “Nnty'ia'njom' na ndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñe ñ'eⁿñê. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ty'ioⁿ'ya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñê nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.”

³⁴ Ndo' jnda nty'ianooⁿ'ya na tuii na ljo' ñ'eⁿñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyo na jom cwiluiiñê Jnda Ty'o^ots'om.

Nn'aⁿ na t'maⁿjndyee Jesús na cala'jomndyena ñ'eⁿñê

³⁵ Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ.

³⁶ Ndo' quia nty'iaaⁿ'aⁿ Jesús na mawjaawinom jo' jo', matsoom ndaayâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'o^ots'om.

³⁷ Ndo' wendyô já na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', saantyooyâ naxeⁿ¹ Jesús.

³⁸ Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaa^{n1a} na cwitsaantyooyâ naxee^{n1e}. Tax'leeñê ndaayâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaan w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om.

³⁹ Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eⁿñê w'aa na tjameintyjee^{n1e}. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eⁿñê. Ljoo'ndyô ñ'eⁿñê hasta na jnda teinc^ooⁿ¹.

⁴⁰ Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, já jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saantyooyâ naxeⁿ¹ Jesús.

⁴¹ Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ juu na cwiluiñe Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqueⁿ Ty'o^ots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

⁴² Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

⁴³ Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'ondaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ na mats'aa.

44 Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Joonā nn'aⁿ tsjoom Betsaida.

45 Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ nquii na cantyja 'naaⁿ seiljeii Moisés nacjoo'libro na chuuna'ñ'oom' Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Majuu Jesús jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

46 Tso Natanael:

—Ndoo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'ō Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

47 Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿ tiquinquiun'aaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ Israel.

48 Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixmaⁿya?

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjoocheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿ wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿ.

49 Ndo' t'ō Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'mooⁿ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om. 'U cwiluiindyu' rey cwentaa jâ nn'aⁿ Israel.

50 T'ō Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjooya na nty'iaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿ, aa cwe' jo' na matseyu' ñ'eⁿndyo? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xmaⁿna' cantyja 'naⁿya na quia wja'nty'ia'.

51 Ndo' matsotyeeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya na m'aaⁿ Ty'oōts'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

2

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ōndaa Galilea

1 Xuee jndā ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ōndaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús.

2 Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na mati calajomndyô ñ'eⁿndyena na cwí'uncona.

3 Jndā na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijndeii winom.

4 T'ō Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaa nluuⁱ na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

5 Matso tsoñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsa'ntjoom 'o.

6 Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljoō t'maⁿ na tuiina' ñ'eⁿ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaa'ndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijndeii cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa.

7 Seineiⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatioo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ jooⁿa' hasta too' cwi-jomna'.

8 Jnda jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

9 Ndo' juu ts'aⁿ na matsa'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu chjoowi' ndaatioo na jnda seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jnaⁿna' saa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿna yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco.

10 Matsoom nnom:

—Ticwii cwii joo na ñetjo na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jnda mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiiana winom na ticue'ntyjo na yana'. Saa 'u je', jnda seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

11 M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'mooⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê. Manc'e jo' na jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eñê, jnaⁿna' na cwilayuu'â ñ'eñê.

12 Jnda na tuii na luaa', quia jo' jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayâ Capernaum ñ'eñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoon'dyô jo' jo' cwantindyo xuee.

*Tjei' Jesús nn'a^n quii' wats'om t'ma^n Jerusalén
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)*

13 Juu xje^nñee^n jnda wjaawindyoo' nncuee' ncuee pascua quia jaa nn'a^n judíos cwilacwjaa canma^n. Jo' chii saayâ Jerusalén ñ'e^n Jesús.

14 Tach'ee^n' wats'om t'ma^n, jo' jo' ljeii^n nn'a^n na cwindaa quioondyo ñ'e^n canma^n ñ'e^n cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'a^n na cwila'jndyoondye s'om 'naa^n nn'a^n na cwi'ooquie' wats'om.

15 Ndo' jnda na nty'iaa^n'a^n na luaa', quia jo' s'aa^n l'uaa tsja'jnei^n, jnda chii jleintyjoo^n na^nñee^n. Tjeii^n'e^n cha'tsondye joona ch'ee^n' tach'e^n wats'om'ñee^n. Mati canma^n ñ'e^n quioondyo. Ndo' seicantquee^n mei'sa na cwilei'cho nn'a^n na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquia^n s'om 'naa^n na^nñee^n.

16 Ndo' ndaa nn'a^n na cwindaa cantu' matsoom:
—Catjei'yo' quioo'm'a^n' ñjaa^nñe. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

17 Quia jo' jâ nn'a^n na t'maa^n na cala'jomndyô ñ'e^nñê ts'iaa^n na mach'ee^n tjañjoom' n'oo^nyâ ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': “Nla'cuee' nn'a^n ja jnaa^n' na quee^n ts'oo^nyâ na nleil'uee'ndyena waa' Ty'oots'om cha'xje^n na matsa'ntjomna'.”

18 Ndo' ta'x'ee nn'a^n judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaa^n ts'iaa^n nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'a^n nnts'aa na m'mo^nna' ndaayâ na waa najndeii na matseixma^n' na nmeii^n' mache'?

19 T'ô Jesús ndaana, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañe ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwanda'a juuna'.

20 Ndo' t'oo nn'a^n judíos'ñee^n:

—Wen'aaⁿ nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañe, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwe' juuna'?

²¹ Saa seijoom'ñê na juu seiiⁿeⁿ cwiluiiñena' wats'om.

²² Jo' chii jnda na tquiaa Ty'o^ots'om na tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ, jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ tjañjoom' n'o^onyâ na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineiiⁿ ndo' mati ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyó teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ

²³ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwila'wjaaya canmaⁿ, nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' tyonty'iaana jndye nnom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ na tixocanda^a nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yuna na cwiluiiñê Cristo.

²⁴ Saa tñquiaa^añê ñ'eⁿndyena, ee ntyjeeⁿ chiuu n'omna.

²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' na cwji'yuu'ñe ts'aⁿ nnoom cantyja ljo' la'xmaⁿ nn'aⁿ, ee maxjeⁿ mantyjeeⁿ chiuu n'omna.

3

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Tsaⁿñeeⁿ tyotseijomñê ñ'oom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos. Jom jñoom Nicodemo.

² Jñoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuyuâ na 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ na jñom Ty'oo^{ts}'om na ca'moⁿl ñ'oom naya 'naaⁿl'aⁿ ndaayâ. Ee xocandaa nntsa' ts'iaaⁿmeiⁿl xeⁿ nchii Ty'oo^{ts}'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyu'.

³ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', xeⁿ ticaluiicoñe ts'aⁿ tixocandaa nntseijomñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oo^{ts}'om.

⁴ Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'aⁿ na nluiiñennaⁿl'aⁿ na jnda tquienê? Ee tixocandaa nncjaaquiee'nnaaⁿl'aⁿ tsiatsjaaⁿl tsoñeⁿ ndo' na nluiiñennaⁿl'aⁿ.

⁵ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^oya njom'. Xeⁿ ticaluiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿl ndaatioo ndo' ñequio Espíritu, tixocandaa nncjaaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oo^{ts}'om.

⁶ Nc'e na nn'aⁿ jaa, jo' chii mati ndaaya mann'aⁿ joona. Maluaa' matseijomna' ts'aⁿ na tuiiñe cantyja 'naaⁿl Espíritu Santo. Tseixmaⁿ tsaⁿlñeeⁿ cantyja 'naaⁿl Ty'oo^{ts}'om.

⁷ Tinntseiñ'eeⁿlñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjo^oya: “Maxjeⁿ jndei'na' na caluiindyoxco'yo'.”

⁸ Ndi' na c'uaa cam'aaⁿ jndye, saa tileicantyo' yuu jnaⁿna', meiⁿ yuu wjaana'. Malaa'ti' matseijomna' na tileicala'noⁿl nn'aⁿ chiuu waa na tuiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿl Espíritu.

⁹ T'o Nicodemo, tsonnaaⁿl'aⁿ:

—Maxjeⁿ ticatsei'noⁿl'a.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'maⁿ cwiluiindyu' na ma'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'noⁿ ñ'oommeiiⁿ.

11 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya njom'. Matseinaⁿya cantyja na mantyjiiya, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianoⁿ, saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ.

12 Jnda mamatseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na niom tsjoomnancue cha cala'noⁿ'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. Quia jo', ¿chiiu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naaⁿ cañoom'luee?

13 'Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ na jnda tjawa cañoom'luee cha ndaaⁿ nntseicandii nn'aⁿ chiiu maca'na' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'oots'om ñ'e'ndyena. Macanda ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee ntyjiiya.

14 Quia ñet'om nn'aⁿ judíos jo ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na catsuu cjoo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna' na nnty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee.

15 Luaa' nluii cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'e'ndyo nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando'.

Ty'oots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ

16 'Nc'e Ty'oots'om t'maⁿ waa na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñennco na cwiluiindyo Jnaaⁿ tquiaaⁿ na tuiindyo cha ticwii cwii ts'aⁿ na nntseyu' ñ'e'ndyo tixocat-suuñe. M'aaⁿ na ticantycwii na wando'.

17 Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om nchii jñoom ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha na cat'uiiya jona cantyja jnaaⁿna. Jom jñoom ja cha nndaā nlui'n'maaⁿndyena.

18 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyu' ñequio ja, ticat'uii Ty'oots'om juu cantyja 'naaⁿl jnaaⁿl. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseyu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaaⁿl, ee na tiñe'catseyu' ñ'eⁿndyō na macandā ja cwiluiindyō Jnaaⁿ.

19 Jndaⁿ mamat'uiina' nn'aⁿ na tyoolayu' ee ja na cwiluiindyō naxuee jnda tyācanooⁿya jona, saa neiiⁿtina' na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿl na jooⁿñe, ee cwil'ana yuu na ticatsantjomna'.

20 Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿlñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyō ja, ee jeeⁿ nquiaⁿaⁿ na nntseicanooⁿya natia na mach'eeⁿ.

21 Saa juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿlñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyō ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquiooⁿya na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseinei'ti Juan cantyja 'naaⁿl Jesús

22 Jndaⁿ jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jluii'â ñ'eⁿñê. Tyoma'nooⁿyaⁿ ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aaⁿyaⁿ jo' jo' cwantindyō xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tqwie'cañom jom na nleits'oomndye.

23 Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyu Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatioo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê jona.

24 Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa cantyja 'naaⁿ Jesús?

26 Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—U ta na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na tyocañ'eⁿ ñ'eⁿndyu' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ.

27 Juan t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Tjaa na nndaã nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'ooots'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ.

28 Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjoø cantyja 'naⁿya, ja nchii Cristo cwiluiindyø. Ty'ooots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndo'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona Cristo.

29 'O cwila'nøⁿyo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsaⁿs'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neii^m na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicandaã'ñena' na neiⁿya cantyja 'naaⁿ Jesús.

³⁰ Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'maⁿñetyeeⁿ saa ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ cañoom'luee

³¹ Tsoti Juan:

—Nc'e tsaⁿm'aaⁿl jnaaⁿ cañoom'luee, t'manti cwiluiiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixmaⁿya cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue ndo' matseinaⁿya cantyja 'naaⁿna'. Saa nquii tsaⁿm'aaⁿl na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso.

³² Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jnda nty'iaaⁿaⁿ ñequio na jnda jñeeⁿ, saa tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê.

³³ Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñe tsaⁿñeeⁿ na Ty'o^oots'om cwiluiiñê na mayuu'.

³⁴ Ee nquii na jñom Ty'o^oots'om jo ndaa nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee canda^aya mañequiaaⁿ Espíritu na cwiluiiñê naquii' ts'om.

³⁵ Nquii Ty'o^oots'om na cwiluiiñê Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'o jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom.

³⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'o^oots'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿl. Saa 'ñeeⁿ juu na ticatseiñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocanda^a na nncwando' añmaaⁿl. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'o^oots'om juu.

4

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

1 Nn'aⁿ na cwiluiindyē tmaaⁿ nn'aⁿ fariseos tyondyena na majndyendyēti nn'aⁿ teits'oomndyē cantyja 'naaⁿ Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿ Juan.

2 Saā na mayuu'cheⁿ nquii Jesús tîcatseits'oomñê nn'aⁿ. Macanda jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, jā l'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ.

3 Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿeⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

4 Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinoo^{nyâ} ts'ondaa Samaria.

5 Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndyu Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsotyeeⁿ Jacob.

6 Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaⁿaⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jnda tuee' quiajmeiⁿ.

7 Xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatioo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatioo nnc'ua.

8 Ndo' jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿñeeⁿ jnda saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

9 Matso yuscu Samaria nnoom:

—¿Chiuu na macaⁿ ndaatioo nooⁿ, ee 'u cwilui-indyu' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindyô samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos.

10 T'ô Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'oots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindyō na macaⁿ'a ndaatioo njom', nntseity'oondyu' nooⁿ na cateijndeiya 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatioo na ñnequiaana' na ticantycwii na wando'.

¹¹ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ta, tjaa'naⁿ 'naⁿ c'oom' na nncwji' ndaatioo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatioo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a?

¹² ¿Aa nnts'aacheⁿ'na' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿ'eⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa jā.

¹³ T'ō Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ nndyo na ñe'cwennda'na.

¹⁴ Saā nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'woona' ts'om xo' na ticantquiee'na' na nnts'aana' na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

¹⁵ Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachjuundyō na ñequii'cheⁿ na candyocwjii'a juuna'.

¹⁶ Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jnda jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

¹⁷ T'ō yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'.

¹⁸ Ee jnda ñet'oom 'om sa' ndo' juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa, mayuu' ñ'oom tsu'.

¹⁹ Jnda na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿa na 'u cwiluiindyu' profeta.

²⁰ Weloo weloo já nn'aⁿ samaritanos tyola't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ judíos cwindu'yo' wats'om t'maⁿ 'naⁿ'yo' Jerusalén jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

²¹ Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyu' ñ'oom na matsjoo njom' na manncue'ntyjo xjeⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ Tsotyaya mei'quiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa oo Jerusalén.

²² 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, ndo' cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa já nn'aⁿ judíos cwila'no^o'yayâ 'ñeeⁿ cwila't'maaⁿndyô. Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ.

²³ Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' mamawe'ntyjo na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na cwila't'maaⁿndye Tsotyaya, maca'na' na cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu na cwiluiiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue ts'om Tsotyaya na luaa' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

²⁴ Ty'o^ots'om cwiluiiñê Espíritu. Jo' chii joo nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom, maca'na' na c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na mayoona.

²⁵ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiiñê Cristo. Jom quia na nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaya.

²⁶ Matso Jesús nom:

—Mannco na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwilui-indyo nqueⁿ.

²⁷ Majuu xjeⁿñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'cañooⁿyâ jooa. Ticjawee' n'ooⁿyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saa meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nom Ta Jesús: “¿Cwaan ñ'oom matseineiⁿ ñequio yuscum'aaⁿ?”

²⁸ Ndo' 'ndii yuscu'ñeeⁿ tsjoo 'naaⁿaⁿ, tjal-cweeⁿeⁿ tsjoom. Tjacatsoom ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

²⁹ —Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿs'a na jnda tso nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'ooⁿ na juu cwiluiiñê Mesías.

³⁰ Ndo' jlui' naⁿñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús.

³¹ Yocheⁿ na tyooquiena, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ noom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

³² Saa matsoom ndaayâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

³³ Quia jo' já na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿncjooyâ ndaa nc'iaayâ. L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na jndyoiñ'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿaⁿ?

³⁴ Saa matso Jesús ndaayâ:

—L^ua^a w^aa n^a m^at^seⁱj^omⁿa' n^an^tq^ui^e 'n^an^ya, n^a c^at^s'a^ay^a y^uu n^a l'^ue t^s'o^m n^queⁿ n^a j^ño^om j^a, h^ast^a n^a jⁿd^a jⁿd^aa' t^s'i^aaⁿ n^a t^y'i^oo^m j^a.

³⁵ 'O w^aa ñ'^oo^m t^ja^ño^om' n^a c^wiⁿd^u'y^o' n^a ñ^eq^ui^ee c^hi' c^wiⁱ t^jo^o n^do' nⁿt^ye^en^dy^e nⁿ'aⁿ. S^aa j^a m^at^sj^oo n^da^a'y^o': C^al^ei^ty'ⁱo^m n^da^a'y^o', n^do' c^an^ty'ⁱa'y^o' n^di^oc^heⁿ n^a m'^anⁿ'aⁿ c^ha'c^wi^jo^m n^tj^om n^a jⁿd^a t^maⁿ n^a nⁿc^waⁿt^jo^m t^s'aⁿ c^weⁿt^aa' T^y'o^ot^s'o^m. M^at^seⁱj^omⁿa' j^ooⁿa n^a jⁿd^a t^ue'n^ty^jo x^jeⁿ n^a n^ty^je^eñ^e t^s'aⁿ.

³⁶ J^uu t^s'aⁿ n^a m^at^yj^ee n^tj^om n^a jⁿd^a t^ue' w^aa n^a m^aw^an^tj^oo^m e^e m^at^seⁱt^jo^om nⁿ'aⁿ n^a nⁿd^aaⁿa n^a tⁱc^an^ty^cwⁱi n^a c^wi^ta'n^do'na. N^do' n^a l^ua^a' w^aa, j^uu t^s'aⁿ n^a m^an^om' n^tj^om ñ^ec^wiⁱx^jeⁿ n^a ñ^eq^ui^aaⁿa' n^a n^eiⁱ'eⁿ c^ha'x^jeⁿ j^uu t^s'aⁿ n^a m^at^yj^ee n^tj^om.

³⁷ E^e j^uu ñ'^oo^m n^a c^wi^lue nⁿ'aⁿ n^a c^wiⁱ t^s'aⁿ m^an^om' s^aa c^wiⁱc^heⁿ t^s'aⁿ m^at^yj^eeñ^e, ñ'^oo^m n^a m^ay^uu' j^o'.

³⁸ N^a m^aj^ño^o'n^ya 'o n^aq^uiⁱ' t^s'i^aaⁿ 'n^an^ya m^at^seⁱj^omⁿa' c^ha'c^wi^jo^m n^a c^wi^ts^ac^at^ye^en^dy^o' y^uu n^a n^chⁱi n^cj^o'y^o' j^la'c^at^o'y^o' t^s'i^aaⁿ. N^t'o^mc^heⁿ nⁿ'aⁿ jⁿd^a j^la'n^ch^u'n^a n^a nⁿc^ua^a t^s'i^aaⁿ 'n^aaⁿ' T^y'o^ot^s'o^m n^aq^uiⁱ' n'^om nⁿ'aⁿ n^do' 'o jⁿd^a m^ac^wi^ts^aq^ui^e'y^o' t^s'i^aaⁿ'ñ^eeⁿ.

³⁹ N^do' jⁿd^yeⁿd^ye nⁿ'aⁿ s^am^arⁱt^an^os t^sj^oo^m'ñ^eeⁿ t^yo^la'y^u'n^a ñ'^en^{Jesús}, c^we' n^c'e ñ'^oo^m 'n^dy^oo y^us^cu'ñ^eeⁿ n^a t^jeⁱ'y^uu'ñ^e n^da^an^a n^a m^at^so: “Jⁿd^a t'^mo^o' n^oo' c^ha't^so n^a tⁱj^o'n^dy^o n^a jⁿd^a ñ^es'aa.”

⁴⁰ Jⁿd^a n^a t^quⁱe'c^añ^om nⁿ'aⁿ s^am^arⁱt^an^os'ñ^eeⁿ y^uu n^a m'^aaⁿ J^es^us, t^yo^taⁿa nⁿo^om n^a c^al^jo^o'ñ^e ñ'^en^dy^en^a, n^do' l^jo^o'ñ^e t^sj^oo^mn^a w^e x^ue^e.

41 Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'y^u'na.

42 Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macandā cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyāyâ jnda jndyaayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿ'â na jom mayuu'cheⁿ cwiluiñê Cristo na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ tsjoomnancue.

Sein'ma' Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'ma'ñe

43 Ndo' quia na jnda teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿñê Galilea.

44 Ee manquiiyeeⁿ tjei'yuu'ñê na ticala't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿndyena.

45 Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿñê nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jeeⁿ neiiⁿna jom, jla'ljona jom. Ee mati joona ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

46 Jnda jo' saanndaa'â ñ'eⁿñê Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'ma'ñe cantyja 'naaⁿ gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿ'ñeeⁿ, m'aaⁿ na wii'.

47 Quia na jndii tsaⁿ'ñeeⁿ na jnda squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaaⁿyâ Judea, tja tsaⁿ'ñeeⁿ na m'aaⁿyâ. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'.

48 Ndo' matso Jesús nnom:

—O maxjeⁿ tixocala'y^u'yo' na waa najndo xeⁿ ticanty'ia'ndaay^u'yo' na nnts'aa yuu na xocandaay na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

49 Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe ñ'eⁿ gobiernom t'õ 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

50 Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso Jesús. Tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ.

51 Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿeⁿ Capernaum, tquiocatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jnda wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

52 Tax'eeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿna' na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'õõ naⁿñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ 'ndii tycu na matseicona' jom.

53 Quia jo' tsotye tyochjoo'ñeeⁿ sei'noõⁿõⁿ na mañejuu xjeⁿñeeⁿ tso Jesús nnoom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ.

54 Luaa' ts'iaaⁿ na jnda we na s'aa Jesús na tueⁿeⁿ Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ tixocaluii na cwe' meiⁿnquia ts'aⁿ nnts'aa.

5

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

1 Jnda na tuii nmeiⁿ, saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿndyo.

2 Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na

ñequio ñ'oom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'om l'aa na cwe' wanaa^{nto}.

³ Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyoma^{nl} cwii tmaa^{nl} nn'a^{nwii}, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwoo ndaatoo na ñjom peila'ñeeⁿ.

⁴ Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsjā ndaatoo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda tuii na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo jo' jo', nn'maⁿ meiⁿquia tycu na matjom.

⁵ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsa^{ns'a} na jnda ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'.

⁶ Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jnda teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'ma^{nl}?

⁷ Ndo' t'o ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa 'ñeeⁿ nnchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwicheⁿ ts'aⁿ jnda teinom' ja.

⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

⁹ Mañoom' tco'yana' tsa^{nl}ñeeⁿ, n'maaⁿ. Jnda jo' seilcwiinê tsuee 'naa^{nl}aⁿ, too^{nl}oⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya.

¹⁰ Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsa'ntjomna' tinquaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

¹¹ T'o tsa^{nl}ñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso nooⁿ na catseilcwiindyo tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'oⁿya juuna'.

12 Ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ juu tsaⁿñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

13 Saā juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiⁿ 'ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús.

14 Jndanquia ljei Jesús tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ cwenta, jnda n'maⁿ!, cja'meintyje' na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

15 Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom.

16 Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Tyojoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ! meiiⁿ xuee na cwita'jndyeena.

17 Saā Jesús t'oⁿ ndaana, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

18 Jnaaⁿ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ tyojoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjei'na cwenta nchii macanda na seitjoñê cantyja 'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena, saā mati nquiuna na seitjoñê na tsoom na Ty'ooots'om cwiluiiñe Tsotyeeⁿ, ee na laa'ti' mach'eeⁿ na ñe'cwii cwiluiiñê ñ'eⁿñe.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jnda Ty'ooots'om

19 Quia jo' matso Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseinaⁿya ndaa'yo'. Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'ooⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsotyā, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'iaya na mach'eeⁿ.

²⁰ Ee Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ. Ma'mooⁿ nooⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'moⁿtyeeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'maⁿti na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'.

²¹ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'.

²² Tsotyaya meiⁿcwii ts'aⁿ ticu'xeeⁿ. Saa l'oo ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ.

²³ Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿ Tsotyaya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁴ 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoō ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na mandii ñ'oom 'ndyō ndo' matseyiu' ñequio nqueⁿ na jñoom ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿ!. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu saa je' matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'.

²⁵ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoō ndaa'yo'. Nncue'ntyjō xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjōna' quia na nndye nn'aⁿ na jnda tja jndye ja na cwiluiindyō

Jnda Ty'oots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'y^u ñ'eⁿndyo ññequia na nnta'ndo'na.

²⁶ Ee cha'xjeⁿ nguii Tsotyaya matseixmaaⁿ na wanoom'm cantyja 'naaⁿl nqueⁿ, malaa'ti' jnda tquiaaⁿ nooⁿ na cwiluiindyō Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja 'naⁿ nncō.

²⁷ Ndo' jnda tquiaaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ na ja nncu'xāⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwilui-indyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

²⁸ Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na luaa' tsjoō ee nncue'ntyjō xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye ndei'luaa, nndyena jndyeya.

²⁹ Joo nn'aⁿ na jnda ñel'a na maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na. Saa joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na na nnt'uiityeⁿna' jooana.

Waa najndeii na matseixmaⁿ Jesús

³⁰ Tjaa na nndaā nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oots'om ts'ooⁿya, jo' na macu'xāⁿ. Ndo' macu'xāⁿya cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii mal'uee'ndyo na nluii yuu na l'ue ts'ooⁿ nncō. Mal'uee'ndyo na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿyo'.

³¹ Xeⁿ macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ.

³² Saa m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, majuu Juan. Ndo' ntyjiiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' na mayuu'.

³³ Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿ ndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñê cantyja 'naⁿya, ñ'oom na mayuu' juuna'.

34 Saa ja ticantyyjaa' ts'oꝝⁿ ñ'loom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyyja 'na^{ny}a. Luaa' matsjoꝝ cha nndaꝝ nncwji'n'maaⁿndyo 'o.

35 Juan'ñeeⁿ tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndaa nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'loom t'om'yo' na neiⁿ'yo' ee nquiu'yo' ñ'loom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueeñena' naquii' n'om'yo'.

36 Saa waa ñ'loom na macwji'yuu'ñena' cantyyja 'na^{ny}a na t'maⁿti cwiluiiñena', nchiiti ñ'loom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyaya na catseicandaꝝ'ndyo na mats'aa, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyyja 'na^{ny}a na nqueⁿ jñoom ja.

37 Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' macwji'yuu'ñê cantyyja 'na^{ny}a naquii' ñ'loom'm. 'O meiⁿjom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿ'eⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ.

38 Meiⁿ ñ'loom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yuy'yo' ñequio ja na jñoom.

39 Tcuu tcuu cwila'naⁿ'yo' ñ'loom' Ty'oꝝts'om na teiljeii teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nnda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyyja 'na^{ny}a.

40 Saa tiñe'cala'jomndyo' cantyyja 'na^{ny}a cha nndaꝝ nlaxmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

41 'Ja ticantyyjaa' ts'oꝝⁿ na nla't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ ja.

42 Ee matsei'noⁿ'a cantyyja 'naⁿ'yo' na juu na m'aaⁿ Ty'oꝝts'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xmaⁿ'yo' jo'.

43 M'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' ñequio xuee' Tsotyaya, saa 'o ticala'ljo'yo' ja. Saa xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncw-
jee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu.

44 'O cwil'ue'yo' na nla't'maaⁿ'ndye ncia'yo' 'o, saa tical'ue'yo' na ntseit'maaⁿ'ñe nquii Ty'ooots'om
'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocanda^a nla'yu'yo'
ñ'eⁿndyo.

45 Saa ticala'tiuu'yo' na manncoty^a nntsjo^o
jna'yo' nnom Tsoty^a. M'aaⁿ cwiicheⁿ na
mañequiaa jna'yo', manquiiti Moisés, tsaⁿ na
jeeⁿ cwicantj^a n'om'yo'.

46 Xeⁿ cwila'yu'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati
nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo, ee seiljeiⁿ cantyja 'naⁿya.

47 Saa xeⁿ 'o tiñe'cala'yu'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ,
quia jo' ¿chuu ya nl'a'yo' na nla'yu'yo' ñ'oom na
matsein^a?

6

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Jnda teinom na nmeiiⁿ, teity'ioo'â ndaaluee
Galilea ñ'eⁿ Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias.

2 Ndo' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye
ty'entyjona naxeeⁿeⁿ ee jnda nty'iaanda^ana
ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na tyotsein'maaⁿ
nn'aⁿwii.

3 Quia jo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô
ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, saawaayâ cwii sjo ñ'eⁿñê. Jo'
jo' saawindyuaandyô.

4 Ndo' quia ljo' manndyoo' nncuee' xuee pascua
na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwja^aya canmaⁿ.

5 Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaaⁿ!aⁿ jnda manquioque cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha ndaaⁿ nlcwa' cha'tsondye naⁿm'aⁿ!?

6 Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aaⁿ ts'om Felipe. Ee nqueⁿ mantyjiicheeⁿ ljo' nnts'aaⁿ.

7 T'o Felipe nnoom, matso:

—Meiⁿ xeⁿ we siaⁿnto s'om denarios na nlacatsuya na nla'jndaaya ntyoo', saa maxjeⁿ xocwijndei juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meiiⁿ ñe'chjoowi'.

8 Cwii ncjoondyô nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsaⁿ na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

9 —Ñjaaⁿ m'aaⁿ cwii tyochjoo na maleiñ'oom 'om taⁿ tyoo' na tuina' ñequio jndaatyoo' lqueeⁿ cebada ñ'eⁿ we catscaa chjoo na jnda jneiⁿ saa ¿cwaⁿ ndaaⁿ nmeiⁿ na jndyendye nn'aⁿ?

10 T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' teindyuaandyen nn'aⁿ, ndo' tuee' cha'na 'om meiⁿndye naⁿnom.

11 Quia jo' to'ñom Jesús ntyoo'ñeeⁿ. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndaaⁿ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' jâ t'ooⁿyâ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na meindyuaandyen. Ndo' malaa'ti' s'aaⁿ ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena.

12 Jnda na tjacjoona, quia jo' ndaaⁿ jâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tsoom:

—Cala'tjom'yo' ntaⁿⁱ cajndaꝯ na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

¹³ Ndo' jlatjoo^{nyâ} ntaⁿⁱ ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' naⁿⁱñeeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ jndaꝯtyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'eⁿ joona'.

¹⁴ Ndo' naⁿⁱñeeⁿ, jndaꝯ na nty'iaana ts'iaaⁿⁱñeeⁿ na s'aaⁿ na ma'mo^{na}' na waa najndeii na cwiluiiñê, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsa^{ns}'am'aaⁿⁱ cwiluiiñê nquii profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁵ Ndo' sei'noⁿⁱ Jesús na mawaa xjeⁿ na nnquioc'om naⁿⁱñeeⁿ jom ndo' ñequio najndeii'na' na nlque^{na} jom na nluiiñê rey. Cwe' jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjannaaⁿⁱaⁿ na ñenqueⁿ jo sjo.

Tjacaá Jesús nnom ndaalúee

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ndo' quia na tuee' na jndaꝯ tmaaⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaalúee.

¹⁷ Jo' jo' tuoo^{yâ} cwii w'aandaa, na nncwity'ioo'â ndaalúee na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaaⁿ, ticando' na nncwje'cañoom já.

¹⁸ Ndo' nc'e na jndeii tioo jndye tyotseiwena' ndaalúee'ñeeⁿ.

¹⁹ Jo' chíi ñ'e'om oo yom kilómetros jndaꝯ tjacaá w'aandaa'ñeeⁿ na cwicantyjaandyô n'oom pala'. Xjeⁿñeeⁿ nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom ndaalúee na matseicandyoo'ñê na m'aa^{nyâ}. Jeeⁿ ndya' jla'catyuendyô.

²⁰ Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatyuendyo'.

21 Jeeⁿ ndya' neii^{nyâ} s'aana' na to'ñoo^{nyâ} jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjacheⁿ tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

22 Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluae yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na tícuooⁿ juuna' ñequiondyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

23 Saa nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqwie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquiaa Ta Jesús na quian'uaa' Tsotyeⁿ.

24 Quia jo' tuo naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tquiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'noⁿna na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ na tcwa'na, meiⁿ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'aⁿ

25 Ndo' quia na jnda jliuna Jesús cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluae, tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

26 T'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaaⁿ na s'aa na tixocandaã nts'aa cwe' meiⁿquia ts'aⁿ saa cwe' nc'e na tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'.

27 'O cwijoo' n'om'yo' na nleijndaa' nantquie, ndo' jona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'. Saa ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii

na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ juu jo' nla'xmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nñequia juu na matseijomna' nantquie naquii' n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'oōts'om ma'mōōⁿ na jnda tqueeⁿ ja ts'iaaⁿmeiiⁿ.

²⁸ Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii Ty'oōts'om jâ?

²⁹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yu'yo' ñequio ja na jñoom.

³⁰ Jo' chii t'oōna nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'mōⁿna' ndaayâ na waa na cwiluiindyu' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyu'?

³¹ Nquiee weloo welooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'oōts'om na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'oōts'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee na tcwa'na.”

³² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná na tqiaa Moisés nchii cwiluiiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oōts'om. Saa nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'.

³³ Juu na cwiluiiñe tyoo' na mañequiaa Ty'oōts'om, cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

³⁴ Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

³⁵ Ndo' t'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindyö tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oo, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyö nquioo na teiiⁿ naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa.

³⁶ Saa cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'nda'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ t'icala'yu'yo'.

³⁷ Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'oo, nntioondyena l'oo. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'ooja tijoom nnts'aa na tico'ñoⁿ juu.

³⁸ Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'ooⁿ. Saa jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja.

³⁹ Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'ooja, meiⁿcwiindyö joona ticat-suuñe añmaaⁿ. Ndo' xuee na macandá ñequia na nnta'ndo'xco cha'tsondyö joona.

⁴⁰ Ee Tsotyaya l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyö Jnaaⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyö nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macandá ja ñequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jnda tja.

⁴¹ Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyö tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

⁴² Ee tyoluena:

—Jesúsm'aa^{n'} ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaa^{n'}a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

⁴³ T'ō Jesús, matsoom ndaā na^{n'}ñeeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyo' cantyja 'naa^{n'} ñ'oomwaa'.

⁴⁴ Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndā nntioñe l'ōō xeⁿ nchii Tsotyā na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsa^{n'}ñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macandā ja nnts'aa na nncwando'xco tsa^{n'}ñeeⁿ.

⁴⁵ Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': “M'mōⁿ Ty'ōots'om ndaā cha'tso nn'aⁿ.” Luaa' ñecatsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jndā jndii ñ'oom na ma'mōⁿ Ty'ōots'om ndo' jndā sei'no^{n'} juuna', tsa^{n'}ñeeⁿ nntioñe l'ōōya.

⁴⁶ Ñ'oomwaa' tica'mōⁿna' na jndā nty'iaa' ts'aⁿ Tsotyaya Ty'ōots'om. Macandā ja na jñoom quii'ntaa^{n'}yo', ja jndā nty'ianōōⁿya jom.

⁴⁷ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjōō ndaā'yo', ñeeⁿ juu na matseyiu' ñ'eⁿndyō juu matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaa^{n'}.

⁴⁸ Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ.

⁴⁹ Weloo weloo'yo' tcwa'na maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjāna.

⁵⁰ Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa', tixocatsuñe.

⁵¹ Ja na jnaaⁿya cañoom'luee cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamatseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na nnta'ndo'na jo nnom Ty'ōots'om, seii'a cwiluiñe Jo'.

52 Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndye nn'a'n judíos'ñee'n ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuuya na xocandaa ñequiaa tsa'm'aa'n seii'e'n na nntquiaa.

53 Quia jo' tsotiche'n Jesús ndaana:

—Ñ'oom na mayuu'che'n matsjoo ndaa'yo', xe'n ticatquie'yo' seii' ja na cwiluiindyō ts'a'n na jna'n cañoom'luee ndo' na cwe'yo' nioom'a, ticala'xma'yo' nn'a'n na tando' añmaa'n.

54 Nquii ts'a'n na jnda tquii seii'a ndo' jnda t'uu nioom'a tseixma'n na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macandā nnts'aaya na nncwando'xcoom.

55 Ee seii'a matseixma'na' nantquie na tjacantyja naya ndo' nioom'a matseixma'na' juu na nnc'uu ts'a'n na tjacantyja naya.

56 Mei'cwi'ñee'che'n ts'a'n na maquii seii'a ndo' ma'uu nioom'a, tye'n matseitjoom'na' tsa'ñee'n ñ'e'ndyo, ndo' tye'n matseitjoom'na' ja ñ'e'ñê.

57 Nquii Tsotyaya na jñoom ja quii'ntaa'yo', jom wanoom'm ndo' cantyja 'naa'a'n mati wando'a. Maluaa' matseijomna' ñ'e'n ts'a'n na maquii seii'a, nncwando' añmaa'n cantyja 'na'ya.

58 Matseinā'ya cantyja 'naa'n nquii na cwiluiñe tyoo' na jna'n cañoom'luee. Tyoo'waa titseixma'na' cha'na maná na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjāna. Saa' ticatseijomna' cantyja 'na'ya cha'na maná'ñee'n. Ee mei'cwi'ñee'che'n ts'a'n na nlcwa' tyoo' na matseixma'ya, tijoom nncue', m'aa'n ndo' m'aa'n na wando'.

59 Ñ'oommei' seinei'n Jesús yoche'n na tyo'moo'n ndaa' nn'a'n quii' wats'om 'naa'n nn'a'n judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

⁶⁰ Majndye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocandaā n_lajomndyō juuna'.

⁶¹ Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿ ndaāna. Jo' chii tsoom ndaāna:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommeiⁿ 'o?

⁶² Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'ndaā'yo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncjowaanda'a nandyē yuu na ñet'ōōⁿjndyāa.

⁶³ Macanda nquii Espíritu mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ jo nnom Ty'ōots'om. Nchii cantyja 'naaⁿ seiina na la'xmaⁿna na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiñena' cantyja 'naaⁿ Espíritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'aⁿ.

⁶⁴ Saa ndicwaⁿ ñ'eeⁿndyo' na ticalayu'yo' ñ'eⁿndyō.

Luaa' matsoom ndaāna ee cantyjati na toōⁿōⁿ na mañequiaaⁿ ñ'oom, mantyjeeⁿ 'ñeeⁿ joo na ticala'yu' ñ'eⁿñê, ndo' 'ñeeⁿ juu na ñnequiaa cwenta jom.

⁶⁵ Matsotyeeⁿcheⁿ:

—Cwe' nc'e jo' na jnda tsjōō ndaa'yo' macanda nndaā ntseijomñe ts'aⁿ ñ'eⁿndyō quia mañequiaa Tsotyaya na caluii na ljo'.

⁶⁶ Ndo' nc'e ñ'oomwaa', majndye nn'aⁿ na tyondyejndyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, ty'elcwee'na. Taticala'jomndyetina ñ'eⁿñê.

67 Jo' na tax'eeñê ndaa já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nntoⁿndyo' ñ'eⁿndyo?

68 Simón Pedro t'ooⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyô ñ'eⁿ cwi-icheⁿ ts'aⁿ, ee ñ'oom na matseineiⁿ mañequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'â.

69 Ndo' já jnda macwila'yuu'â ndo' jnda macwila'nooⁿâ na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

70 T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii.

71 Luaa' matsoom na ma'mooⁿ Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsaⁿñeeⁿ ñequiaa cwenta jom. Mati juu cwii já na canchoo'wendyô.

7

Tiñecala'yu' ntyjee Jesús ñ'eⁿñê

1 Jnda tuii na nmeiiⁿ tyoma'nooⁿnyâ ts'ondaa Galilea ñ'eⁿ Jesús. Ee jnaaⁿ na tyoqueⁿndye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na ñe'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cjaⁿ Judea.

2 Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos quia na quil'ana xeⁿnquie' ncwaⁿ na cwijaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyu'ñeeⁿcheⁿ.

3 Ndo' na manncuee' xuee'ñeeⁿ tyolue ntyjeeⁿ nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaaⁿñe. Cja' Judea cha nn'aⁿ na m'aⁿ la'ñeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaaⁿ na mache'.

⁴ Ee ts'aⁿ na matseicantyyaa' ts'om na cala'yu' nn'aⁿ ñ'eⁿñe, ticatsona' na nljoo'ñe jo jndāa. Quiaandyu' na caliu cha'tso nn'aⁿ ts'iaaⁿ na mache'.

⁵ Nmeiiⁿ jluena nnoom ee meiⁿ joona ticala'yu'na ñ'eⁿñê.

⁶ Quia jo' matsoom ndāana:

—Tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ca'mōoⁿya ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na cwiluiindyō nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Saa 'o meiⁿquia xjeⁿ na ñe'conom'yo', tjaa'naⁿ na teincuu'.

⁷ Joo nn'aⁿ tsjoomnancue tijndoona 'o. Saa cantyya 'naⁿ ja luaañe, ñequii'cheⁿ m'aⁿna na jndoona ja, cwe' nc'e na macwji'yuu'ndyō cantyya 'naaⁿ natia na cwil'ana.

⁸ Tsa'yo' na ñencjo'yo' xueewaa', ja tjoocheⁿ na nncjo xuee. Ee tjoocheⁿ na nntseica'moⁿndyō na cwiluiindyō nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' jndā na tsoom na luaa' ndāana, ljoo'ñetyeeⁿ we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xeⁿnquie' ncwaⁿ'

¹⁰ Ndo' jndā na ty'e ntyjeeⁿ na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyjōoⁿ, saa tîtseica'moⁿñê ndaa nn'aⁿ. Tjaaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tical'ue ts'om na caliu nn'aⁿ na m'aaⁿ.

¹¹ Ndo' nn'aⁿ judíos na ticuee' n'omna jom jeeⁿ tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tqiuo ncuee. Tyota'x'eena, tyoluena:

—¿Yuu m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyya 'naaⁿaⁿ. Ee cwantindye joona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsaⁿm'aaⁿ!” Saa

nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu', ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

¹³ Saa cwe' nc'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye ndaana, jo' na tícala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁴ Jnda na tuee' xcwe ncuee, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ.

¹⁵ Saa tileicala'noⁿ nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye. Tyoluena:

—Nchaa' l'uu na tja tsaⁿm'aaⁿ scwela. Quia jo' ¿chiiu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

¹⁶ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'mooⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijndaa'ñê chiiu catsjooya.

¹⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, juu nntsei'noⁿ aa Ty'oots'om seijndaa'ñe ñ'oom na ma'mooⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seitiuu nncō na mañequiaya.

¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿ nquii, matseijndeei tsaⁿñeeⁿ na caluiit'maⁿñê ndaa nc'iaaⁿaⁿ. Saa ts'aⁿ na matseijndeei na catseit'maaⁿñena' nquii na jñom jom, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

¹⁹ 'Moisés seiljeiⁿ ñ'oom na tqueⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' na matsa'ntjomna'. Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyo' 'o tyoola'candaⁿndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'canda'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

²⁰ Nn'aⁿ na jndyendye t'oona nnoom, jluena:

—'U tsaⁿjndii matseixmaⁿ. ¿'Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

21 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyaaya sein'manya ts'aⁿ na leicjaaa, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿ'yo'.

22 Saa cala'noⁿ'yo' ñ'oom na nntsjoō. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'candaā'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatooⁿ'oⁿ costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catooⁿ'na juuna'.

23 Nquiu'yo' na mañequiaa ljeii na tqueeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiuu na cwila'wjee'yo' ja nc'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'manya cwii ts'aⁿ na wii'.

24 Jo' chii tintjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomyana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiñê?

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'eena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsa^{ns}'am'aaⁿ ts'aⁿ na cwil'uee na^{nm}naⁿ'iaaⁿ na nla'cuee'na?

26 Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiiⁿ tjaa ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu na^{nm}naⁿ'iaaⁿ cwen-taaya na tsa^{nm}'aaⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiñê Cristo?

27 Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿ'eⁿ tjaa ñ'eeⁿ juu nnt-sei'noⁿ yuu jna^{nyom}. Saa tsa^{nm}'aaⁿ manquiu-uyaaya yuu jnaaⁿ.

28 Jnda jndii Jesús na jluena ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿ'eⁿ. Matsoom:

—Mach'eena' na cwita'jnaⁿ'yo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoō

cantyja 'naⁿ nncō. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' cwiluiiñê na mayom'm, sãã jom ticata'naⁿ'yo'.

²⁹ Sãã ja mawajnaⁿ'a jom, ee jnaaⁿ'ya jo nnoom, ndo' manquiityeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

³⁰ Cwe' nc'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye naⁿmaⁿ'naaⁿ na nnt'uena jom. Sãã nc'e na tyoowe'ntyjō na ntyjii Ty'oōts'om na nncwinoom nawil' t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena tīcat'uii jom.

³¹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo', jla'yua'na ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndãã nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna' jndyetei ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandãã na nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsaⁿm'aaⁿ'?

Ty'ecat'uena Jesús

³² Nn'aⁿ tmaaⁿ'l fariseos tyondyena na nmeiiⁿ'l ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿ'l Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndãã nc'iaana nn'aⁿ judíos. Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na c'oocat'ue naⁿ'ñeeⁿ jom.

³³ Matso Jesús ndãã nn'aⁿ na jndyendye:

—Chjootindyo cwii m'aaⁿ'tyã ñ'eⁿndyo'. Ndo' ndañquia nncjōlcwã'nnda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja na m'aⁿ'yo'.

³⁴ Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja sãã taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'oōⁿ'ya, 'o xocandãã nntsquie'cañom'yo'.

³⁵ Quia jo' nt'om nn'aaⁿ'ya nn'aⁿ judíos tyoluena ndãã nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsaⁿm'aaⁿ'l na xocandãã nliu-uya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ

judíos na jnda t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ griegos, cha nnda^a m'mooⁿ ndaana?

³⁶ ¿Ljo' ñe'catso ñ'oom na matseineiⁿ luaa' na nl'uaaya jom saa xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa xocanda^a nntsquia^acañoⁿya jom.

Canda na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

³⁷ Xuee na cwintycwii ncuee cwil'ana na t'maⁿti xuee juuna' na cwila't'maaⁿndyena. Juu xuee'ñeeⁿ tjameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Tsoom:

—'Ñeeⁿ juu na matseiqueeⁿna' ts'om na ñec'oomñe nacje 'naaⁿl' Ty'o^oots'om, candyontyjo naxaⁿa, ndo' catseyiu' ñ'eⁿndyo.

³⁸ Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿl'ñeeⁿ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'o^oots'om na jnda teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo, nnaaⁿl' quii' ts'oom cha'cwijom canda na cwiñe'quia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.

³⁹ Luaa' matsoom na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿl' Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê. Ee xjeⁿl'ñeeⁿ tjoocheⁿ na ññequiaa Ty'o^oots'om juu naquii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntseit'maaⁿñê Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl' Jesús

⁴⁰ Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿl, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿl' cwiluiiñê nquii' ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'caño^om tsjoomnancue na ññequiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om ndaaya.

⁴¹ Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsaⁿm'aaⁿl' cwiluiiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea.

⁴² Ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndyow-icantyjoo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

⁴³ Ñ'oomwaa' toⁿ'na' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús.

⁴⁴ Ee cwantindye joona ñe'cat'uena jom, saa meⁿ'cwii ts'aⁿ t'icat'uui jom.

Naⁿmaⁿ'iaaⁿ ticala'yu'na na Jesús cwiluiiñê Cristo

⁴⁵ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcwee'na na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ' fariseos. Tax'ee naⁿ'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'a na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na t'inqüio'ñ'om'yo' jom?

⁴⁶ T'oo naⁿ'ñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoondyaayâ na nntseineiⁿ cwii ts'aⁿ cha'na na matseineiⁿ tsaⁿ'm'aaⁿ'.

⁴⁷ Quia jo' fariseos'ñeeⁿ t'oonⁿ ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, jluena:

—¿Aa cha' mati 'o manquiu'nn'aⁿ'na'?

⁴⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na matseixmaⁿ n'iaaⁿ oo cwii fariseo na matseyu' ñ'eⁿ'ñê.

⁴⁹ Saa naⁿ'm'aⁿ' na cje cwil'a, ticala'noⁿ'na ljeii na matsa'ntjom Ty'oots'om. Joona la'xmaⁿna na catsuundyena.

⁵⁰ T'o Nicodemo, tsaⁿ na tyje'cañoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom macañ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ'ñeeⁿ.

51 Tsoom:

—Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'ooots'om na teiljei-ina' na cwileiñ'oonya, manquiuyaya na matsona' na ticaty'iomyana' na nntu'xaa'ya cwii ts'a' cwii tjooche' na ndyaaya jnaa', ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

52 T'oo na'ñee' nnoom, jluena:

—¿Aa maxje' mati 'u ts'a' na jna' Galilea? Tcuu tcuu catsei'na' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljei, quia jo' nljei' tjaa'na' cwii profeta na nna' Galilea.

Jnoo' na seitjooñe cwii yuscu

53 Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8

1 Saã Jesús tjaa' ta na jndyu Olivos.

2 Ndo' teincoo cwiiche' xuee, lcwee'ne', tjaquiee'nnaa'na' wats'om t'ma'. Ndo' jndyendye nn'a' tquie'cañomna jom. Quia na jnda' tjacjom, tyo'moo'ndaana.

3 Ndo' juu xje'ñee' joo nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés na matsa'ntjomna' ñequio nn'a' tmaa' fariseos tquioñ'omna cwii yuscu na m'aa'. Yuscu'ñee' jliuna juu xcwe na matseitjooñe na m'aa' ñ'e' cwii tsa's'a. Tquioque'na juu xcwe quii'ntaa'na.

4 Ndo' jluena nnom Jesús:

—'U na ma'moo' cantyja 'naa' Ty'ooots'om, jli-uuyâ yuscum'aa' xcwe na matseitjooñe ñ'e' cwii tsa's'a.

5 Ndo' naquii' ljeii na tque' Moisés matsa'ntjomna' na catuaa'a ljo' cjoo yolcu na cwil'a na luaa'. Saã 'u je', ¿chiiu matsu'?

6 Luaa' jluena nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saa jom je', seintquie'ñê, seiljei' nomtyuaa ñequio nomts'ooⁿ.

7 Ndo' cwe' nc'e na tic'oowintyjee'na na cwita'x'eeena ñ'oomwaa' nnoom, teintyjee'yuuñê. Matsoom ndaana:

—'Ñeeⁿ cwiindyoy' 'o na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, juu cju'jndyee tsjo' nacjoo' yuscum'aaⁿ.

8 Jnda' jo' seintquie'ñennaⁿ'aⁿ nomtyuaa, seiljei-ityeeⁿ.

9 Saa quia jndye naⁿ'ñeeⁿ ñ'oomwaa', jnaⁿ'na' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'aⁿ na tquiendye jlui'jndyeeena, jnda' jo' nn'aⁿ na cjeti m'aⁿ. Na macanda' 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscu'ñeeⁿ na meintyjee' jo nnoom.

10 Jnda' jo' teintyjee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e meiⁿcwiindyee naⁿ'ñeeⁿ tac'oomndyena, macanda' juu yuscu'ñeeⁿ cwii m'aaⁿ, jo' chii tsoom nnom:

—'U yuscu, ¿yuu m'aⁿ nn'aⁿ na tquiocalue jnaⁿ'? ¿Aa meiⁿncwii ts'aⁿ ticatseijndaa'ñe jnaⁿ'?

11 T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, meiⁿcwii ts'aⁿ tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Meiⁿ ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to', tantsa'nnda' jnaⁿ.

Jesús cwiluiñê naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ

12 Ndo' seineiⁿnnda' Jesús ndaa' nn'aⁿ. Matsoom:

—Ja cwiluiindyoy naxueeñe na mañequia naxuee jo ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ

ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿndyo, nntseixmaⁿ nax-
uee na mañequia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.
Tijoom nntseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ najaaⁿ.

13 Quia jo' nn'aⁿ fariseos jluena nnoom:

—'U macwji'yuu'ndyu' che'nncu' cantyja 'naⁿ.
Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiyuu' joona'.

14 T'o Jesús ndaana:

—Meiiⁿ na macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿya,
saa ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya yuu
jnaaⁿya, ndo' ntyjiiya yuu joyo. Saa 'o ticaliu'yo'
yuu jnaaⁿya, meiⁿ yuu na jo.

15 'O cwilajndaa'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na
jndo' n'om nn'aⁿ saa ja meiⁿcwii ts'aⁿ ticat'uiya juu
cantyja jnaaⁿ'.

16 Saa quia nncue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xaⁿ,
nncu'xaⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyaⁿ!. Ee nchii
m'aaⁿya na ñencō na nnts'aa ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. Nquii
Tsotyā na jñoom ja, m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo.

17 Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om na teil-
jeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na matsona':
“Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye we
nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ.”

18 Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyō
cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿya, ndo'
Tsotyāya cwiluiñê cwiicheⁿ na jnda we.

19 Quia jo' tax'eena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotye'?

T'o Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja
'naaⁿ! Tsotyāya. Ee xeⁿ cwila'noⁿ'yo' cantyja
'naⁿya mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ jom.

20 Ñ'oommeiiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' Ty'oots'om. Ndo' meiⁿ cwii ts'aⁿ t'icat'uii jom, ee tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

“Yuu na jō xondaq nntsquie'yo”

21 Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndaana:

—Ja majo, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, saa ndicwaⁿ cho'nqueⁿyo' jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jō 'o xocandaq nntsquie'cañom'yo'.

22 Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe cheⁿnqueⁿ, na matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaq nntsquie'cañooⁿya?

23 Jo' chii t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—O ticalaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee saa ja tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, saa ja nchii jo' tseixmaⁿya.

24 Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjooya ndaa'yo' na ndicwaⁿ cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo' ndo' nncwje'yo'. Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oots'om, quia jo' meiⁿchiiucheⁿ ndicwaⁿ cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo' quia na nncwje'yo'.

25 Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jluena:

—'U je', ¿'ñeeⁿ cwiluiindyu'?

Matso Jesús ndaana:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjōō ndaa'yo' xjeⁿ na to'a na mañequiaya ñ'oom naya.

26 Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiiñê na mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom nooⁿ na catsjooya ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincōō'a joo ñ'oom'ñeeⁿ

ndāa nn'aⁿ. Saa jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

27 Saa naⁿñeeⁿ tícala'noⁿna na ma'mooⁿ ndāana na Ty'oots'om cwiluiiñe Tsotyeeⁿ.

28 Quia jo' matsoom ndāana:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na jndā jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿ'yo' na jo' cwiluiindyō, ndo' nnc-jaantyjo' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'moⁿ Tsotyā nooⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa.

29 Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo.

30 Jndā na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, jndye nn'aⁿ jla'yu' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

31 Ndo' matso Jesús ndāa nn'aⁿ judíos na jndā macwila'yu' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya.

32 Ndo' nla'noⁿ'yo' cwaaⁿ ñ'oom tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

33 Joo naⁿñeeⁿ t'oona nnoom, jluena:

—Jâ cwiluiindyō tsjaaⁿ Abraham na jndyow-icantyjo'. Mei'jom ndii' tyoom'aaⁿyâ moso ndāa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na mats'aa' na nnc'oōⁿcandyaa'ndyō na m'aaⁿyâ nacje 'naaⁿ cwicheⁿ?

34 T'o Jesús ndāa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo^ya ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjoo^{ñe} nnom Ty'o^ots'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿl jnaⁿ.

³⁵ Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ nnda^a nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿl, saa nquii jnda patrom ñenquicheⁿ m'aaⁿ.

³⁶ Ja na cwiluiindy^o Jnda Ty'o^ots'om, ja nntse-icandyaandy^o 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na canda^a'ya na jnda jndyaandy^o.

³⁷ Mantyjiiya na 'o cwiluiindy^o tsjaaⁿ Abraham na jndyowicanty^ojo', saa cwiqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿl na tileicj^o ñ'oom 'naⁿya naquii n'om'yo'.

³⁸ Ljo' na jnda ñenty'ia^ya na ñet'o^ony^a ñequio Tsoty^a, jo' matseinaⁿya ndaa'yo'. Saa 'o je', cantyja na jnda ñejndye'yo' ñ'oom 'ndyoo tsotye'yo', jo' cwil'a'yo'.

³⁹ T'o^o naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiiñê tsoty^aaya.

Matso Jesús nda^ana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindy^o ntseinda Abraham na jndyowicanty^ojo', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ.

⁴⁰ Saa je' cwijoo' n'om'yo' na ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'o^ots'om. Nquii Abraham tîcats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'eⁿndyo^o.

⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tso-tye'yo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindy^o na tijndaa' tsoty^aayâ. Jâ la'xmaaⁿya na ñecwii tsoty^aayâ, nquii Ty'o^ots'om.

42 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oots'om cwiluiiñê tsotye'yo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nqui'u'yo' ja ee jnaaⁿya na m'aaⁿ ndo' jndyooⁿya na m'aⁿ'yo'. Nchii jndyoo cantyja 'naⁿ nnc^o, nqueⁿ jñoom ja.

43 ¿Chiuu na tileicala'noⁿ'yo' ñ'oom na matseinaⁿ? Maxjeⁿ cwitjom'yo' na nmeiiⁿ nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyo' ja.

44 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsotye'yo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacandaⁿ'ndyo'. Jom cwiluiiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiⁿ cantu, matseineiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiiñê tsotye cha'tso ñ'oom na cantu.

45 Saa ja meiiⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyo.

46 Tjaa 'ñeeⁿ cwiindyo' 'o nndaⁿ nncju' jnaⁿ nacjoya. Ñ'oom na matsjoo ndaa'yo' cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyo?

47 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om mandii ñ'oom 'ñom. Saa cwe' nc'e na ticaluiindyo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ, jo' chii tiñe'candy'e'yo'.

Mam'aaⁿ Jesús cwii tjoocheⁿ na nnc'oom Abraham

48 Quia jo' t'oo nn'aⁿ judíos nnoom. Jluena:

—Jeeⁿ xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindy' ts'aⁿ Samaria. Mati m'aaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om' jo' na matseintjeiⁿna' 'u.

49 Jesús t'ooⁿ ndaana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsaⁿjndii quii' ts'ooⁿ. Ja Tsotyaya matseit'maaⁿndyo, saa 'o cwilajnaⁿyo' ja.

50 Saa nchii mal'uee'ndyo na calat'maaⁿndyo' ja. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mach'ee na nluiit'maaⁿndyo, ndo' manquii nncu'xeⁿ aa cwiluii na ljo'.

51 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿya, tijoom nntsuuñe.

52 T'oo nn'aⁿ judíos, jluena:

—Je' manquiujndaa'ndyo na matsei'xmaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saa 'u matsu': “Xeeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿ, tijoom cue'.”

53 Chaa l'uu na cwiluiit'maⁿndyu'ti', nchiiti weloo welooya Abraham tsaⁿ na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñeeⁿ juu mache' cheⁿnncu' na cwiluiindy'?

54 T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ ñequii'cheⁿ na matseit'maaⁿndyo cheⁿnncq, maxjeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo. Juu Tsotyaya cwiluiiñê na matseit'maaⁿñê ja, nqueⁿ na cwiluiiñê Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyo'.

55 Meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom. Ja mayuu' mawajnaⁿa jom, ndo' xeⁿ nntsjoq na ticwajnaⁿa jom, quia jo' nnts'aa cheⁿnncq na cantundyq cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿa jom, ndo' matseicandaq'ndyo ñ'oom'm.

56 Tioo na neiiⁿ¹ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'n^{oo}ⁿ¹oⁿ na nncuee' xjeⁿ na nluindyo na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿ¹aⁿ jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ¹eⁿ cantyja 'naaⁿ¹ na ljo'.

57 Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaal'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

58 T'o Jesús ndaa naⁿ¹ñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cwii tjocheⁿ na nluiñe Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aa^{ny}a.

59 Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿ na cwenta teiñooⁿ xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿ¹eⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

9

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ¹

1 Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyoma'n^{oo}^{ny}â ñ'eⁿñê. Yocheⁿ na saawi'n^{oo}^{ny}â cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿs'a xjeⁿ na tuiiñe na nchjaaⁿ¹.

2 Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—'U Maestro, ¿ñeeⁿ juu seitjooñe nnom Ty'o^{ots}'om, jo' na tuiiñe tsaⁿm'aaⁿ¹ na nchjaaⁿ¹aⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

3 T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿ¹ nquii na tuiiñe na nchjaaⁿ¹, meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom cha cantyja 'naaⁿ¹ ca'moⁿna' na nquii Ty'o^{ots}'om waa najndeii na matseixmaaⁿ.

4 Tseixma^{ny}a na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ¹ nqueⁿ na jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia

nncue'ntyjo xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xondaⁿ
nl'aatyaya ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

⁵ Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwilui-
indyo chom na mañequiaa naxuee jo ndaⁿana.

⁶ Jndaⁿ na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ
nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jndaⁿ jo'
ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿ.

⁷ Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿ n'omnjom'.
Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia
jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿaⁿ.

⁸ Ndo' nn'aⁿ na nndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ
ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo'
tjooñê, ta'x'eena ndaaⁿ ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿ na tacatyeeⁿ na tcaⁿ
ljo' tjooñê?

⁹ Nt'omndye joona jluena:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

¹⁰ Jo' na ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Chiuu tuiyuu na ya teitquio' je'?

¹¹ T'ooⁿ ndaⁿana, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê
juuna' lua'nooⁿ. Jndaⁿ jo' matso na cjoya Siloé na
cjocamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjo jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je'
xuee manty'iaa.

¹² Quia jo' ta'x'eetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaⁿana:

—Ticaljeiyya.

Fariseos ñ'caliuna chiuu tuii na n'ma' tsa'nchjaa'

¹³ Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaa^{n'} jo ndaa nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaa^{n'} fariseos.

¹⁴ Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsa^{n'}ñeeⁿ.

¹⁵ Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'eena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaa na^{n'}ñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsa^{n'}ñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jndaⁿ chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'iaaya.

¹⁶ Saa nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aa^{n'} nchii m'aaⁿ cantyja 'naa^{n'} Ty'oots'om, ee ticatseit'maa^{n'}ñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om nc'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocandaa nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' tîcwijom ñ'oom na jla'neiⁿna.

¹⁷ Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaa^{n'}. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿ljo' matsu' cantyja 'naa^{n'}aⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsa^{n'}ñeeⁿ cwiluiiñê profeta.

¹⁸ Saa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yu'na na ñet'oom na nchjaa^{n'}aⁿ ndo' je' jndaⁿ ljoya manty'iaa^{n'}aⁿ. Jo' chii tquee^{n'}ndyena nn'aⁿ na nda jom.

¹⁹ Ndo' ta'x'eena ndaa na^{n'}ñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿl, ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ?

²⁰ Ndo' t'oo nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuuyâ na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ.

²¹ Saa cantyja chiuu tuiyuu na ya manty'iaaⁿaⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ 'ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿaⁿ. Saa jnda tue'ntyjo choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' 'ñom chiuu waa. Manquityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

²² Luaa' ñ'oom t'oo joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaa nn'aaⁿna. Ee jnda jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuu'ñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiñê Cristo, tixonquiiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om.

²³ Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jnda tue'ntyjo ñoom'm. Cata'x'ee'yo' 'ñom.”

²⁴ Quia jo' jnda we ndii' tqueeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿl. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'oots'om catseineiⁿl ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Já cwila'nooⁿâ na juu tsaⁿs'am'aaⁿl matseixmaaⁿ jnaⁿ.

²⁵ Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiyya, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿa, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿya, saa je' ya manty'iaya.

²⁶ Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿Ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

²⁷ T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majnda tsjooya ndaa'yo', saa ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na

ñe'candye'nnda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo'
ñ'oom na mañequiaa'n?

28 Ndo' jla'jnaa'n na'ñee'n ts'a'n na ñet'oom na
nchjaa'n. Jluena:

—'U cwiluiindy' ts'a'n na matseijomñe ñ'oom'm,
saa jā cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés.

29 Jâ manquiuyayâ na seinei'n Ty'ooots'om nnom
Moisés, saa tsa'n m'aa'n mei'n cwe' ticaliuuyâ yuu
jna'yom.

30 T'o tsa'n ñee'n ndaana, matsoom:

—Jee'che'n ndya' cjaawee' ts'oōn na luaa', na 'o
ticaliu'yo' yuu jna'yom, ndo' jnda tquiaa'n na ya
manty'iaa'.

31 Cha'tsondyo manquiuyaya na Ty'ooots'om xo-
cañee'n ñ'oom ndyuee nn'a'n na laxma'n jna'n. Saa
mei'ncwi'ñee'che'n ts'a'n na matseit'maa'ñe jom
ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsa'n ñee'n ñee'n
ñ'oom 'ndyoo.

32 Cantyjati xuee na jna'n tsjoomnancue,
mei'jom ndii' tyoondye nn'a'n na ñet'oom cwii
ts'a'n na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'a'n na tuiiñe
na nchjaa'n.

33 Xe'n nchii Ty'ooots'om m'aa'n ñ'e'n tsa'n m'aa'n, tjaa
na ndaa nnts'aa'n.

34 T'oōna nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindy' mat-
sei'xma'n jna'n. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'mo'n
ndaa jā?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naa'n na yuu
cwitjomndyena.

*La'xma'na cha'na nn'a'n nchjaa'n jo nnom
Ty'ooots'om*

35 Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeiiⁿ juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyu' ñequio Jnda Ty'oots'om?

36 T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaaⁿ ts'aⁿ jom cha ya nntseyu'a ñ'eⁿñê?

37 Matso Jesús nnoom:

—Majnda nty'ia' jom. Mannc̄o na matseinaⁿya njom' cwiluiindȳo nqueⁿ.

38 Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

39 Ndo' Jesús matsotyeeⁿcheⁿ:

—Ja jndyoō tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿna chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ!. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿna na nchjaaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, joona ññequiaya na candāa'ya nla'noⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ.

40 Nndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa mati jâ mach'eena' na nchjaaⁿya?

41 T'o Jesús ndāana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿyo'. Saā nc'e na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na candāa'ya cwila'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, jo' chii cwilaxmaⁿyo' na cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo'.

10

Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naa' tiom canmaⁿ

¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaquee' yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwiicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿeⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ cwiluiñê tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom.

² Saa nquii ts'aⁿ na cwiluiñe na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿeⁿ.

³ Ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaaⁿñe na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. Macwjeeⁿeⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'.

⁴ Ndo' quia na jnda tjeiⁿeⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwenta, wjaajñeeⁿ jo ndaa'yo', 'oontyjoyo' naxeeⁿeⁿ ee cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ.

⁵ Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿyo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿyo' jndyee' cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

⁶ Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaana. Saa ticala'noⁿna ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiñê ts'aⁿ na candaq'ya mateix'ee canmaⁿ

⁷ Ndo' seineiⁿticheⁿ Jesús ndaa' naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ja cwiluiindyö 'ndyoots'a tiom na cwi'ooquie' canmaⁿ.

⁸ Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquiocalue na cwiluiindyö na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjoöcheⁿ na jndyoo, joo naⁿñeeⁿ la'xmaⁿna naⁿcanty'ue ndo'

nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindy^e cwentaya tînquiandyena cautyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ.

⁹ Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindy^o. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquiee' cautyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjee'nnda'yo'.

¹⁰ 'Tsaⁿcanch'ue ñequii'cheⁿ na macwjeeⁿeⁿ na nnch'ueeⁿ nntseicueⁿeⁿ ndo' na nntsei'naⁿaⁿ. Ja jndyoo na ñequia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaa'ya na nla'xmaⁿna juu jo'.

¹¹ Ja cwiluiindy^o ts'aⁿ na candaa'ya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaa'ya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿl, mañequiaañe na cue' cwentaayo'.

¹² Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwenta jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyj^o ndo' mat'uii jooyo'.

¹³ Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ja cwiluiindy^o ts'aⁿ na candaa'ya mateix'a^ya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaⁿl Tsotyā ja, mati ja mawajnaⁿa jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿa canmaⁿ ntsmaaⁿa, ndo' quioo' ntsmaaⁿa cwitajnaaⁿyo' ja. Ndo' mañequiaandy^o na c'io cwentaa canmaⁿ ntsmaaⁿa.

¹⁶ Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaaⁿa na tic'omna tmaaⁿwaa. Mati joona cwiluiindy^o na

cjocachooyā, ndo' nnquiontyjona na nncwāⁿya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ!, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nnteix'ee joona.

17 'Nquii Tsotyā jeeⁿ candyā' ts'oom ja, ee mañequiaandyō na c'io cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿ'a cha ññequiaaⁿ na nncwando'nnda'a.

18 Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaā nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Manncoⁿtyā mañequiaandyō na ljo' catjōⁿ. Waa najndō na cwiluiindyō na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndō na nncwando'xcō. Luaa' ñ'oom na sa'ntjom Tsotyāya na catseixmaⁿya.

19 Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ! s'aana' na tīcatjoom'nnda' na jla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

20 Ee jndyendye joona jluea:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

21 Saa nt'omndye joona jlue:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿ'na' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿ'na' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' tsaⁿjndii nndaā nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nch-jaaⁿ?

Tīnquiandyē nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ' Jesús

22 Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tiooxconnda' weloo weloona cwentā wats'om t'maⁿ l'ō Ty'oōts'om.

23 Ndo' xcwe ncuēsua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿ'na. Manoom

naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón.

²⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eena nnoom jluena:

—¿Cwanti yo na maleichu' já na matseñ'eeⁿndyu' já? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyu' Cristo, ntyjayu catsu' ndaayâ.

²⁵ Matso Jesús ndaana:

—Jnda tsjoo na ljo' ndaa'yo', saa maxjeⁿ tîcalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeiî na matseixmaⁿ Tsotyâ, jooa' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya.

²⁶ Saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyoo cwe' nc'e nchii cwiluiindyoo' canmaⁿ ntsmaaⁿa.

²⁷ Ee nn'aⁿ na cwiluiindyee canmaⁿ ntsmaaⁿa cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿa jooa, ndo' jooa cwinquiontyjona naxaⁿa.

²⁸ Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿcwii ts'aⁿ na ndaa nncwji' jooa l'oo.

²⁹ Ee nquii Tsotyâ na tquiaaⁿ jooa l'oo, jom cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿcwii tjaa ñeeⁿ juu ndaa nncwji' jooa l'ooⁿ.

³⁰ Ja ñequio Tsotyâ ñe'cwii cwiluiindyoo ñ'eⁿñê.

³¹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm.

³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndaa'yo' ñequio najndeiî na matseixmaⁿ Tsotyâya. ¿Cwaaⁿ cwii juuna' na mach'eena' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

³³ Ndo' t'oo judíos'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Nchii ñe'cajñooⁿyâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matseijnaⁿ Ty'oots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saã mache' na cwiluiindyu' Ty'oots'om.

³⁴ Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'oots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'oots'om matsoom: “Ndaa' 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaa nn'aⁿ matsjoo na matseijomna' 'o cha'na nncó.”

³⁵ Matsoticheⁿ Jesús:

—Tso Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na matseijomna' joona cha'na nqueⁿ. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na tsoom.

³⁶ Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaaⁿa jom nc'e na tsjoo na cwiluiindyö Jnaaⁿ. Ee nqueⁿ ty'ioom ts'iaaⁿ ja, ndo' sa'ntjoom ja na candyoc'ooⁿndyö quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ tsjoomnancue.

³⁷ Jo' chii xeⁿ nchii ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Tsotyã mats'aa, ticalayu'yo' ñ'eⁿndyö.

³⁸ Saã nc'e na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, jo' chii calayu'yo' cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿñeeⁿ meiiⁿ na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyö ja. Ee cantyja 'naaⁿ joona' nliu'yo' ndo' nla'nqⁿ'yo' na nquii Tsotyã ñe'cwii cwiluiiñê ñ'eⁿndyö, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyö ñ'eⁿñê.

³⁹ Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saã tîcandaa l'ana, tjaaⁿ.

⁴⁰ Quia jo' tei'ty'ioonndaa'â jndaa Jordán ñ'eⁿ Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Ndo' majndye xuee ñet'ooⁿyâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús.

41 Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom na m'aaⁿya na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—Juan meiⁿcwii ts'iaaⁿ tyooch'eeⁿ na xocandaa nluina' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Saa cha'tso ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cantyja 'naaⁿ! tsaⁿm'aaⁿ! ñequii'cheⁿ na mayuu' jona'.

42 Ndo' majndye nn'aⁿ tyola'yu' ñ'eⁿ Jesús jo' jo'.

11

Na tue' Lázaro

1 Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ wii' na jndyu Lázaro. Juu tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta.

2 Majuu María, xjo Lázaro'ñeeⁿ, tsaⁿ na tu'nquio ncheⁿ! nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxqueeⁿ tyuee'ñe nc'ee.

3 Ndo' joo yolcu'ñeeⁿ jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'aⁿ na jeeⁿ candya' ts'om', weeⁿeⁿ.

4 Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macandaa na cwe' nntseicuee'na' jom. Matjoom na luaa' cha caluiit'maaⁿñe Ty'oots'om cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati nntseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyö Jnaaⁿ.

5 Jeeⁿ wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ ñequio nquii Lázaro.

6 Jnda na jñeeⁿ na wii' Lázaro'ñeeⁿ, ljoo'ñetyeeⁿ we xuee jo' jo' yuu na m'aaⁿ.

7 Jnda teinom we xuee'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñe ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, matsoom ndaayâ:

—Tsaanndaa'a Judea.

⁸ Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'mooⁿ! ñ'oom' Ty'o^oots'om ndaayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

⁹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Ndicwaⁿ waa xjeⁿ na nnts'aatyâ ts'iaaⁿ cwii tjo^ocheⁿ na nnt'ue nn'aⁿ judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na candaayâ canchoo'we horas na nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ. Quia naxuee manom ts'aⁿ, xocwity'ueeⁿ, ee ya tqoom'm nc'e na manty'iaa' ñe'quoom' tsjoomnancuewaañe.

¹⁰ Saã tixocandaã nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ natsjom. Xeⁿ nnts'aaⁿ na ljo' nncwity'ueeⁿ, ee tjaa'naⁿ naxuee c'oom ñ'eⁿñê.

¹¹ Jndaⁿ tsoom na luaa' ndaayâ, tsotyeeⁿcheⁿ:

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saã jo na nntseil-cwiya jom.

¹² Quia jo' t'ooyâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ 'u Ta, xeⁿ na cwe' watsom, maxjeⁿ nlco'yana' jom.

¹³ Seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aaⁿ ts'ooñe Lázaro, saã já jlatiuuyâ na ma'mooⁿ na watsoo tsaⁿñeeⁿ.

¹⁴ Quia jo' tsondyeyoom ndaayâ:

—Jndaⁿ tue' Lázaro.

¹⁵ Ndo' neiⁿya na tic'ooⁿya jo' jo' quia na tueeⁿeⁿ cha na nlayu'yo!. Je' cjaaya na m'aaⁿ.

¹⁶ Tomás, tsaⁿ na cwilacajndyuuyâ catyeⁿnquiee, juu cwii já nn'aⁿ na canchoo'wendyô na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê, matso ti'ñeeⁿ ndaayâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'eⁿñê.

Tseixmaⁿ Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja

¹⁷ Quia jo' saayâ, squiaayâ Betania. Jnda na squiaayâ jo' jo' tyolue nn'aⁿ nnom Jesús na jnda ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa.

¹⁸ Tsjoom'ñeeⁿ cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tquia m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jerusalén.

¹⁹ Ndo' majndye nn'aⁿ judíos jnda tquie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ na tue' Lázaro.

²⁰ Jnda na jndii Marta na jnda wjaawindyoo'â ñ'eⁿ Jesús, jlueeⁿeⁿ na jndyocatjomñê juu yuu na m'aaⁿya. Saã María ljoo'ñê na waa w'aa.

²¹ Matso Marta nnom Jesús:

—'U Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿ, tîcue' ñetyjo.

²² Saã meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ntyjiiyaya na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nlcaⁿ nnom Ty'oots'om, ññequiaaⁿ.

²³ T'õ Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ.

²⁴ T'õ Marta nnoom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjo xuee na macanda quia na nntseinlcwi Ty'oots'om nn'aⁿ na jnda tja.

²⁵ Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyõ na mañequia na cwita'ndo'xco nn'aⁿ, ndo' ja mañequia na ticantycwii na mawando' ts'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na matseyiu' ñ'eⁿndyõ, meiiⁿ na cue', maxjeⁿ nncwando'xco.

²⁶ Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyõ, ticantycwii na nncwando', ndo' meiⁿ tijoom nntsuuñe. ¿Aa matseyiu' na ljo'?

27 Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyiu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

28 Jnda na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿ matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jnda tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

29 Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿaⁿ, jndy-ocatjomñê Jesús yuu na m'aa^{nyâ}.

30 Ee xjeⁿñeeⁿ tyootsaaquiaa'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aa^{nyâ} ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñe Marta jâ.

31 Ndo' joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana na seityuaaⁿaⁿ, teicantyjaaⁿ, jlueeⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaacaty'ioom yuu waa tsei'tsuua.

32 Quia na tueⁿeⁿ na m'aa^{nyâ} ñ'eⁿ Jesús, toom'm xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿñe, quia jo' tîcuel' ñetyjo.

33 Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ cwityuee nn'aⁿ judíos na tquiontyjo naxeeⁿeⁿ. Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo' sei'ndaa'na ntyjeeⁿ.

34 Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnoom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

35 Ndo' Jesús ty'ioom.

36 Quia jo' joo nn'aⁿ judíos jlue:

—Queⁿyo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

37 Saa cwantindye joona jluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿl.

¿Aa nchii mati ndaa nnts'aaⁿ na tîcúe' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

38 Sei'ndaa'nnda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eñê yuu na waa tsue'tsjö' na tuii tsei'tsuaa juuna'. Cwita' tsjö' 'ndyoots'aa'na'.

39 Tso Jesús ndaaⁿ:

—Quindyö'yo' tsjö'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jnda teic'eeñê ee jnda jnda ñequiee xuee na tueeⁿeⁿ.

40 Matso Jesús nnom:

—¿Aa nchii jnda tsjöo njom', xeⁿ nntseyiu' nnty'ia'njom' na nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om?

41 Quia ljo'cheⁿ tei'ndyoona tsjö' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundañê, matsoom:

—Jeeⁿ quianl'ua' 'u Tsotyaya na mandi' ñ'oom 'ndyoya.

42 Ee mantyjiiya na ñequii'cheⁿ mandi' ñ'oom na matseinaⁿya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjöoya ñ'oomwaa' cha cala'yuna na 'u jñom' ja.

43 Ndo' quia na jnda tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ, tsoom:

—Lázaro, calui'.

44 Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿeⁿ na chu'tyjoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' ta' nnoom payom. Matso Jesús ndaa naⁿñeeⁿ:

—Calacanö'yo' liaameiⁿ cha ndaa nncjaⁿ.

*Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

⁴⁵ Ndo' majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yu'na ñ'eⁿñê.

⁴⁶ Saa nt'omndye joona ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús.

⁴⁷ Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu nl'aayoo? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsaⁿm'aaⁿ na tixocaluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁴⁸ Ndo' xeⁿ cwe' n'ndyaatoo na ncjaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ nla'yu' ñ'eⁿñê. Ndo' na ljo' nquiee naⁿmaⁿn'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

⁴⁹ Caifás jndyu cwiindye joo naⁿñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ ndaa ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—O meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'.

⁵⁰ Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿs'a cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

⁵¹ Saa nchii cantyja na jndo' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿeⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿñê ndaa jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndo' Ty'oots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos.

⁵² Ndo' nchii macanda cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ na meiⁿquiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om jom nntseitjom Ty'oots'om joona cantyja 'naaⁿaⁿ.

53 Jo' chii nc'e na luaa' tso Caifás, cantyjati xuee'ñeeⁿ jnaⁿna' na jla'jomndye naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ na nla'cuee'na Jesús.

54 Cwe' nc'e jo', tíconom xcweyaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jo' chii jluii'â ts'ondaa Judea ñ'eⁿñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñeeⁿ candyoo' m'aaⁿna' ñequio ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'oom. T'ooⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo' cwantindyo xuee.

55 Ndo' jnda jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. Cwii tjocheⁿ na nncuee' xuee pascua'ñeeⁿ, jndyendye nn'aⁿ jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha nddaa nntjei'ljuu'ndyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila't'maaⁿndyo Ty'oots'om.

56 Joo nn'aⁿ na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yocheⁿ na tyom'aⁿna wats'om, tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu m'aaⁿ n'om'yo', aa nnts'aacheⁿna' na ticañoom ncuee'?

57 Ntyee na cwiluiitquiendye ndaa jaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ tmaaⁿl' fariseos tqueⁿna ñ'oom na jndei'na'. Sa'ntjomna xeⁿ m'aaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjii yuu m'aaⁿ Jesús, catseicandii tsaⁿñeeⁿ joona, cha na nddaa nnt'uena jom.

12

Tu'nquio María ncheⁿ cjoo' nc'ee Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹Yom xuee cwii tjo na nla'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canmaⁿ, ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'eⁿ Jesús. Squiaayâ na m'aaⁿ Lázaro, tsaⁿ na tquiaaⁿ na wando' xco jnda na tue'.

2 Tyola't'maaⁿndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndaayâ ndo' juu Lázaro'ñeeⁿ tacatyeeⁿ ñ'eⁿndyô na meindyuaandyô nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿ Jesús.

3 Ndo' juu María maleiñ'oom cwii tsua' xjo ncheⁿ na ñequii'cheⁿ nardo. Juuna' jeeⁿ jndana'. Tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ nc'ee Jesús, jnda jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxqueeⁿ. Na s'aaⁿ na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa.

4 Mañ'eⁿ Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xjeⁿ na ñnequiaa cwenta Jesús. Tsaⁿñeeⁿ cwii jâ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê.

5 Matso:

—Cwa nchii na teil'ua ncheⁿwaa' na cwii ndyee siaⁿto s'om denario. Ñequio s'om'ñeeⁿ nnda nnteijndeii ts'aⁿ ndyeñeeⁿ.

6 Saa nchii toom na luaa' nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom ndyeñeeⁿ saa ee na jeeⁿ canch'ueñe ndo' nc'e na jom maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyô na cha'tsondyô, ndo' xjeⁿto jom macwjeeⁿeⁿ s'om jo' jo'.

7 Saa matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aaⁿ na luaa' mach'eeⁿ. Matseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ xuee na nncjaanty'iuu'ndyô.

8 Ee ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ na m'aⁿna ñ'eⁿndyo', saa ja nchii ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

9 Jo' chii quia na jndye nn'aⁿ na jndyendye na jo' jo' m'aaⁿ Jesús, tqwie'cañomna na m'aaⁿya. Ee nchii macanda nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, saa

mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'aⁿ na tue' na tqúiaa Jesús na tando'xco.

¹⁰ Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro.

¹¹ Ee cwe' cantyja 'naaⁿ jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿ'ndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'yu'na ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tqúio ncúee, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

¹³ Jo' chíi ty'echona njom, ty'ecatjomndyena já ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'o^ots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

¹⁴ Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandaã'ñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljeii.

¹⁵ Matsona':

'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'.

Canty'ia'yo' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiiñê Rey cwenta' 'o, na waljoom snom.

¹⁶ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê tícala'n^oo^o'â ñ'oommeiⁿ najndyee. Saa ndanquia quia na jnda seit'maaⁿñe Ty'o^ots'om jom, tjañjoom' n'^oo^o'yâ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuii na ljo'.

17 M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jnda na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyot-jeii'yuu'ndye naⁿñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuii.

18 Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocanda^a nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jnda jndyena na ljo' s'aaⁿ.

19 Saa joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Aa jndo'yo' je'? Maxjeⁿ tjaa na nnda^a nl'aaya. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

20 Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuee quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ.

21 Tquie'cañom naⁿñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida, ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿ na cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'ooⁿyâ na nlana^ayâ ñ'eⁿ Jesús.

22 Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye jona ty'ecaluena na ljo' nnom Jesús.

23 Tso Jesús nda^ana:

—Ja cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' Ty'oots'om nntseit'maaⁿñê ja.

24 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaqueie'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Saa xeⁿ nnom'

ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'.

25 'Ñeeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿ jo' nntsuuñe. Saa juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, nndaa' tsaⁿñeeⁿ na ticanty-cwii na nncwanoom'm.

26 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom nooⁿ, candy-ontyjoⁿ naxaⁿ'a. Ndo' yuu na nnc'ooⁿya majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mandi'ntjom nooⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nndi'ntjom nooⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuee' nn'aⁿ jom

27 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'ooⁿ, ndo' ¿chiuu nntsjoⁿ cantyja 'naaⁿ jo'? ¿Aa nntsjoⁿ: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya nawi'waañe”? Saa xocatsjoⁿ na ljo' ee jnda jndyoo cha na nnc'io cwentaa nn'aⁿ.

28 'U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maaⁿñena' 'u.

Xjeⁿñeeⁿ teic'uaa jndyee' Tsotyeeⁿ cañoom'luee. T'o:

—Jnda tquia na matseit'maaⁿñena' ja ndo' wjaatseit'maaⁿñetina' ja.

29 Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndaa ntyjeena na seixuaa tsuee. Saa nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

30 Tso Jesús ndaaⁿ:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijn-deiina' 'o, nchii cha cateijndeina' ja.

31 Ee jndā tue'ntyjō xjeⁿ na nncu'xeⁿna' nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsā'ntjom quii' n'om nn'aⁿ.

32 Ndo' quia na jndā jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

33 Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'mōⁿna' cwaanⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ.

34 T'ōō nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majndā macwindyaaya na matso ñ'oom na sa'ntjom Ty'ōots'om na teiljeiina' na juu Cristo xocantycwii na m'aaⁿñê. Quia jo' ¿chiiuu na matsu' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsu' na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

35 Quia jo' matso Jesús ndaana:

—Ja na cwiluiindyō naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyaya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu.

36 Yocheⁿ na m'aaⁿya na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondyō ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'ōots'om na nqueⁿ cwiluiiñê naxueeñe.

Jndā na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tjaaⁿ yuu na xocaliu naⁿñeeⁿ jom.

Tiñe'calayu' nn'aⁿ jndíos ñ'eⁿ Jesús

37 Meiiⁿ jndye ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ jo ndaana na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, saa tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿñê.

38 Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿'ñeeⁿ juu na matseyiu' ñ'oom na cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyeeⁿ cwiicheⁿ ñ'oom:

¿'Ñeeⁿ juu na jnda t'moⁿ Ty'o^oots'om nnom najndei
na matseixmaa'?

39 T'moⁿ Isaías chiuu waa na tileicandaa nla'yu' nn'aⁿ judíos, ee waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsoom:

40 Cha'xjeⁿ tileicanty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ!, maluaa' s'aa Ty'o^oots'om quii' n'omna, ndo' tquiaaⁿ na jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeiiⁿ! tuii cha tixocaliuna chiuu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyena,

meiⁿ na nla'nqⁿna quii' n'omna.

Ee xeⁿ nnc'ooliuna chiuu l'ue ts'oom ndo' nla'nqⁿna, maxjeⁿ nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maaⁿñê joona.

41 Seineiⁿ Isaías ñ'oommeiⁿ! quia na tco'na' nnoom na seit'maaⁿñe Ty'o^oots'om Jesús, ndo' seineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu.

42 Saa meiiⁿ na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos, tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús. Saa jnaaⁿ na nquiaana nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, jo' chii ticatjei'yuu'ndyena na ljo'. Ee xeⁿ nl'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona wats'om.

43 Ee jooṇa neiiⁿtina na calue n'c'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na catso Ty'oṇts'om na ya ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xeⁿna' nn'aⁿ

44 Jndeiⁿ seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyṇ, nchii macanda ñequio ja matseyu' tsaⁿñeeⁿ. Mati matseyu' ñequio nquii Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿyo'.

45 Ndo' ñeeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ nquii na jñom ja quii'ntaaⁿyo'.

46 Ja na cwiluiindyṇ naxuee, jndyṇṇ tsjoom-nancue, cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyṇ nncwji'na' juu naquii' natia.

47 Saaⁿ xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaya, meiⁿ ticatseindaⁿ jooṇa', nchii ja tseixmaⁿya na nncu'xaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee nchii ty'iom Tsotyā ts'iaaⁿ ja na nncu'xaⁿya nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwji'n'maaⁿndyṇ jooṇa.

48 Ñeeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ tico'ñom ñ'oom na mañequiaya, waa cwii na nncu'xeⁿna' tsaⁿñeeⁿ. Ee xuee na macandaⁿ majooti ñ'oom na jndaⁿ seināⁿya, jooṇa' nntu'xeⁿna' jom.

49 Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndeiⁿ 'ndyṇ nncṇ ñ'oommeiⁿ na matseināⁿ. Nquii Tsotyā na jñom ja, nqueⁿ saⁿntjoom na nmeiⁿ catseināⁿya ndo' na ca'mṇṇya jooṇa' ndaaⁿyo'.

50 Ndo' ntyjiiya ñ'oom na matsaⁿntjoom mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. Jo' chii matseināⁿya cha'xjeⁿ ñ'oom na jndaⁿ tsoom nṇṇ.

13

Tmaⁿ Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

¹ Cautyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús já na cwila-jomndyô ñ'eⁿñê, t'moⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom já. Ntyjeeⁿ na jnda jaawe'ntyjô xjeⁿ na nlueeⁿeⁿ tsjoomnancuewaañe na nncjaalcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaawe'ntyjô xjeⁿ na nlatyaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaaya canmaⁿ, t'moⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom já.

² Cwicwaa'â ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ jnda seijndo' tsaⁿjndii ts'om x'iaayâ Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿñeeⁿ cwenta jom.

³ Ndo' jom majndaa'ya ntyjeeⁿ na l'ooⁿ jnda tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿcwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿeⁿ.

⁴ Teicautyjaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'â natmaaⁿ. Tjeiiⁿeⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' luaayâ, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿaⁿ.

⁵ Jnda jo' tioom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'â. Toⁿoⁿ na mamaaⁿ nc'aa'â na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê, jnda chii mawee'ñê nc'aa'â ñequio liaa'ñeeⁿ.

⁶ Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'aya?

⁷ T'ooⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na maje'ndyo, saa ndaquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

⁸ Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'aya.

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿl cantyja 'naⁿya.

⁹ Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macanda nc'a. Mati camaⁿl l'ooya ñequio xquaaⁿya.

¹⁰ Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda jndaa', ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jnda lju'ñe, manda nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' saā ticha'tsondyo'.

¹¹ Ee ntyjeeⁿ 'ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Saā ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

¹² Quia na jnda tmaaⁿ nc'aa'â, ndo' tcween-naaⁿaⁿ liaatco 'naaⁿaⁿ, jnda jo' tjacjoonnaaⁿaⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyja na s'aaya 'o?

¹³ 'O cwilacajndyu'yo' ja Maestro ndo' na cwilui-indyo na matsa'ntjoⁿya 'o. Ndo' maty'iomyana' na ljo' cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja.

¹⁴ Ndo' na jnda tmaaⁿya nc'ee'yo' na cwiluiindyo na matsa'ntjoⁿya 'o ndo' na ma'mooⁿya ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'ooots'om ndaa'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cje'yo' na ndye'ntjom'yo' ndaa nc'iaa'yo'.

¹⁵ Ee jnda s'aaya cwii nnom na ma'moⁿna' ndaa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jnda s'aaya 'o.

¹⁶ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'maⁿñeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu.

17 Xeⁿ cwila'noⁿyo' ñ'oommeiⁿ ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naaⁿñe Ty'o^ots'om 'o.

18 'Nchii matsjo^o ñ'oomwaa' cantyja 'naⁿyo' na cha'tsondyo'. Mantyjiiya chiuu n'om' 'o na jnda tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿna' na catse-icandaa'ñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii. Matsona': "Manquii na macwa' ñ'eⁿndyo malcwe' nacjoya."

19 Je' matsjo^oya ñ'oomwaa' ndaa'yo' cwii tjo^ocheⁿ na nluii na ljo', cha quia na nntseicandaa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindy^o manquiti na jnda tsjo^o ndaa'yo'.

20 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ts'aⁿ na majñ^oya, ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

Matso Jesús na ññequiaa Judas cwenta jom
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' ndyeyu tjei'yuu'ñê ndaa^yâ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', cwiindyo' 'o ññequiaa cwenta ja.

22 Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê tyonty'iaa ntyja^yâ ndaa^yâ. Ee ticala'no^on'â 'ñeeⁿ cwiindy^o jâ na matsoom na luaa' nnts'aa.

23 Xjeⁿñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacaty^a nacañom'm na cwicwaa'â.

24 Ndo' Simón Pedro s'o^o l'o^on' no^on' na cwax'a'ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindy^o jâ na ññequiaa cwenta jom.

25 Jo' chii seintyjondyo jo ndo' jndya Jesús, tax'a^ya nnoom, tsjo^o:

—Aa ndi' Ta, ¿'ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

²⁶ T'ooⁿ nooⁿ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom nñequiaya cwii taⁿl tyoo' xjeⁿ na jnda seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jnda seicanaⁿ'aⁿ tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jnda Simón.

²⁷ Ndo' Judas, jnda na to'ñoom taⁿl tyoo'ñeeⁿ, mana tuo Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

²⁸ Saa meiⁿcwiindyo jâ na meindyuaandyô nacañoom' mei'sa ñ'eⁿñê tîcala'nooⁿ'â chiuu na luaa' ñ'oom tsoom.

²⁹ Ndo' ee na manquiuuyâ na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyô, jo' chii nt'omndyo jâ jla'tiuuyâ na ñe'catso Jesús nnoom na catseijnaaⁿ ljo'tindyo na macaⁿ'na' na nleil'uee'ndyô na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindyo ndaa ndyeñeeⁿ'.

³⁰ Ndo' jnda na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿ'eⁿ. Juu xjeⁿ'ñeeⁿ jnda teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

³¹ Jnda na jlui' Judas quii'ntaaⁿya, matso Jesús ndaayâ:

—Je' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿ'ñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿl jo' na manntjoⁿya nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'oⁿots'om.

³² Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿ'ñena' jom cantyja na manntjoⁿ, quia jo' mati cantyja 'naaⁿl jo' nntseit'maaⁿ'ñê ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'.

³³ 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, chjootindyo cwii m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Nl'ue'yo'

ja, ndo' cha'xjeⁿ tsjooya ndaa nc'iaa'yo' nn'aⁿ judíos, je' mati matsjoō ndaa' 'o: 'O xocandaa nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo.

³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaa'yo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'nqⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na 'o cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwilajomndyoy' ñ'eⁿndyoy, xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, ¿yuu wja'yuy'?

T'oy Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntjyⁿ je' 'u xocandaa nntseijomndyuy', saa' mati 'u nncue'ntyjy nntjom' na ljo'.

³⁷ Matso Pedro nnoom:

—Ta, ¿chiiu na xocandaa nntseijomndyoy je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jyo' c'ioy.

³⁸ T'oy Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiiu' na ñequeiaandyuy' na nnc'io' cantyja 'naⁿya. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoō njom', cwii tjooycheⁿ na nntseixuaa caxtijndyoy na jaawixuee, saa' 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyuy' cantyja 'naⁿya.

14

Jesús cwiluiñe nato

¹ Tiñe'quiandyoy' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Cala'yuy'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' mati cala'yuy'yo' ñ'eⁿndyoy ja.

² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda tsjo_o ndaa'yo'. Manncojo na nntseijndaa'ndyo jooⁿ na nleil'uee'ndyo'.

³ Ndo' na jo na nntseijndaa'ndyo yuu na nnc'om'yo', nndyolcwa'nnda'a na nncjocho 'o yuu na m'aaⁿya, cha yuu na mac'aⁿya, majo' nnc'om'yo'.

⁴ Ndo' 'o manquiu'yo' yuu na majo ndo' mati cwita'jnaⁿyo' nato.

⁵ Matso Tomás nnoom:

—U Ta, ticaliuuyâ yuu wja', jo' chii ¿chiiu ya na nla'noⁿâ yuu waa nato'ñeeⁿ?

⁶ T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ja cwiluiindy_o nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwintycwii na wando' ts'aⁿ. Ñequii'cheⁿ cantyja 'naⁿ ja jo' na ndaa nncuee' ts'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyaya.

⁷ Xeⁿ na cwila'noⁿyo' 'ñeeⁿ cwiluiindy_o, quia jo' mati nla'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Tsotyā. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jnaⁿyo' ja, mati cwita'jnaⁿyo' jom, ndo' jnda nty'ia'nda_a'yo' jom.

⁸ Matso Felipe nnoom:

—Ta, quiaa' na nnty'iaanda_ayâ Tsotye', quialjo'cheⁿ nljoya n'ooⁿyâ.

⁹ T'o Jesús nnom:

—Chiiu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', ¿aa maxjeⁿ ticwajnaⁿ ja? Ts'aⁿ na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaaⁿ'aⁿ Tsotyā. ¿Chiiu na matsu': “Quiaa' na nnty'iaanda_ayâ Tsotye'”?

¹⁰ ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindy_o ñequio Tsotyaya, ndo' jom ljo'yu cwiluiiñê ñ'eⁿndyo

ja? Ñ'oom na matseinaⁿya ndaa'yo', nchii matseinaⁿya jooⁿa' cantyja 'naaⁿ na jndo' ts'ooⁿ nncō. Nquii Tsotyā na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo, nqueⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ cantyja 'naⁿya.

11 Cala'yū'yo' na ljo'yū cwiluiindyō ñequio Tsotyā, ndo' Tsotyāya ljo'yū cwiluiñê ñ'eⁿndyo ja. Xēⁿ tileicala'yū'yo' na ljo', saā quiandyo' na nla'yū'yo' ñ'eⁿndyo cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿmeiiⁿ na mats'aa.

12 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndatichēⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majō na m'aaⁿ Tsotyāya.

13 Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jo' jo' ññequia cha na catseit'maaⁿñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ.

14 Cha'tso na cwitaⁿ'yo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.

Njñom Jesús Espíritu Santo

15 'Xēⁿ m'aⁿ'yo' na jnda nquiu'yo' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsaⁿntjōⁿ.

16 Ndo' ja nlcaaⁿa nnom Tsotyāya na ññequiaaⁿ cwicheⁿ na nnteijndeiⁿ 'o, nquii Espíritu na cwiluiñē na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñē ñ'eⁿndyo'.

17 Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue xocandaā nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿ'na jom. Saā 'o cwita'jnaⁿ'yo' jom, ee m'aaⁿñê naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñē ñ'eⁿndyo'.

18 Tixoca'ndiya 'o na macanda, maxjeⁿ nncwjandda'a na m'aⁿ'yo'.

19 Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Saa ñ'eⁿndyo' 'o ñequi'cheⁿ na nnc'o^ony^a, ee nc'e na nncwando'xco, jo' chii mati 'o nlxmaⁿ'yo' na ticantycwii na nntando'yo'.

20 Quia na jnda tue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nla'noⁿ'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ Tsoty^a, ndo' 'o m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyo, ndo' ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'.

21 Ñeeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsa'ntjoⁿ ndo' matseicanda joona', tsaⁿñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyaya candy^a' ts'oom juu. Ndo' mati ja candy^a' ts'o^ony^a juu, ndo' m'mo^ony^a cantyja 'naⁿya nnom.

22 Tsaⁿ na jndyu Judas, saa nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiuu na cwe' ndaa já m'moⁿ' cantyja 'naⁿ saa ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

23 T'o Jesús nnom, matsoom:

—Ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseiñ'oom'ñe ñ'oom na maquaⁿ. Nnc'oom Tsoty^a na candy^a' ts'oom tsaⁿñeeⁿ, ndo' nntsquiaña^ony^a juu. Nnc'o^ony^a ñ'eⁿñe.

24 Ñeeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseicana^a ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ ndaa'yo' nchii ñ'oom 'ndyo nncoya. Matseixmaⁿ'na' ñ'oom 'ndyoo Tsotyaya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

25 Ñ'oommeiⁿ' matseinaⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿndyo ñ'eⁿndyo'.

26 Saa ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyaya na njñoom Espíritu Santo na nnteijndei 'o. Juu m'moⁿ'ti

ñ'oom ndaa'yo' na macaⁿna' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañjoom' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjoō ndaa'yo'.

²⁷ 'Ja tjaa'naⁿ ñomtiuu tseixmaⁿya. Mañequiaya na cala'xmaⁿ'yo' juuna' naquii' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿti tseixmaⁿna', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ tila'catyuendyo'.

²⁸ Jnda jndye'yo' na tsjoō ndaa'yo', majō, saa nndyōnnda'a na m'aⁿ'yo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nqiu'yo' ja, quia jo' ñnequiaana' na neiⁿ'yo' meiiⁿ na tsjoō na majō ee na m'aaⁿ Tsotyaya jō. Jom t'maⁿti cwiluiñê, nchiiti ja.

²⁹ Ndo' je' cwitzjoōcheⁿ na nluii na ljo' matsjoōya ndaa'yo', cha quia na jnda tue'ntyjō juuna' quia jo' nla'yu'yo'.

³⁰ 'Tajndye cwimatseinaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', ee mandyo nquii na cwiluiitquieñe quii' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Saa tjaa meiⁿcwii na matseixmaⁿya na juu jo' nndaā nleil'uee'ñe na cat'uiina' ja.

³¹ Saa cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿya na candya' ts'oōⁿya Tsotyā, ndo' na matseicandaāⁿdyō cha'tso na matsaⁿntjoom ja, mañequiaandyō na nnc'io. Quicantyja'yo', cjaaya, caluii'a ñjaaⁿñe.

15

Jesús cwiluiñê ts'oō ntjom na mayuu'cheⁿ

1 'Ja cwiluiindyō ts'ōō ntjom na mayuu' ndo' Tsotyaya cwiluiñê ts'aⁿ na mateix'ee juuna'.

2 Matyjeeⁿ meiⁿnquia l'ō ts'ōō'ñeeⁿ na tyool'ana' tā. Saa ticwii l'ō ts'ōō'ñeeⁿ na cwil'ana' tā, matyjeeⁿ nqueⁿna' cha majndyetei tā cal'ana'.

3 Mati joo ñ'oom na ma'mōōⁿ ndaa'yo' maqueⁿlju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿya.

4 Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, cha'xjeⁿ macwiljoo'ndyōtyaⁿya ñ'eⁿndyo'. Ee cha'xjeⁿ ts'ō ts'ōō xondaā nnts'aa cheⁿnquiina' tā xeⁿ ticat'uiina' nquii ts'ōō, majo'ti cantyja 'naⁿ'yo', meiⁿ xocats'aana' na nncue' tā nl'a'yo' xeⁿ ticaljoo'ndyo' cantyja 'naⁿya.

5 'Ja cwiluiindyō x'ee ts'ōō, ndo' 'o cwiluiindyō' l'ō ts'ōō. 'Ñeeⁿ cwii 'o na tyeⁿ matseijomñe cantyja 'naⁿya, ndo' na cwiljoo'ndyo ñ'eⁿñe, tsaⁿ'ñeeⁿ jndye cha'cwijom tā nncue' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Saa xeⁿ na nntoⁿ'ñe cantyja 'naⁿya, tjaa'naⁿ ljo' cwii nndaā nnts'aa.

6 'Ñeeⁿ juu na ticaljoo'ñe cantyja 'naⁿya, nntquie'na' juu cha'xjeⁿ cwityeⁿnquie' l'ō ts'ōō, ndo' jo' jo' cwicaaⁿna'. Jnda chii cwicajñeeⁿ nn'aⁿ l'ōō'ñeeⁿ, cwitioomna joona' quii' chom.

7 'Xeⁿ cwila'jomndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, meiⁿ ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cataⁿ'yo' nnom Ty'ōōts'om cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ññequiaaⁿ.

8 Luaa waa na matseit'maaⁿ'ñena' Tsotyaya, na cantyja 'naⁿ'yo' jndye tā nncue'. Ee laa'ti' m'mōⁿna' na mayuu'cheⁿ cwila'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia.

9 Cha'xjeⁿ juu Tsotyaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'ooⁿya 'o. Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o.

10 Ja matseicandaa'ndyo ñ'oom na matsa'ntjom Tsotyā, ndo' cwiljoo'ndyo cantyja na candya' ts'oom ja. Ñequii'cheⁿ cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjoⁿya 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na candya' ts'ooⁿya 'o.

11 'Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿya ndaa'yo' cha nla'xmaⁿ'yo' na neiⁿ'yo' ñ'eⁿndyo ndo' cha candaⁿ'ya nnc'om'yo' na neiⁿ'yo'. Hasta quiaana' na waljoo'cheⁿ na neiⁿ'yo' na cwila'candaⁿ'ndyo' yuu na matsa'ntjoⁿya.

12 Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjoⁿ: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xjeⁿ m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o.

13 Tjaa'naⁿ cwii na t'manti na ma'moⁿna' na wi' ts'om ts'aⁿ nc'iaa' cha'na juu ts'aⁿ na ñnequiaañe na cue' cwentaa nc'iaa'.

14 'O cwiluiindyo' nc'iaaya xeⁿ cwila'candaⁿ'ndyo' na matsa'ntjoⁿya 'o.

15 Je' tacatsjootyaya na 'o cwiluiindyo' moso. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaljeiiⁿ ljo' matseijndaa'ñe patrom 'naaⁿ'aⁿ. Je' matsjooya na 'o cwiluiindyo' nn'aⁿ na ya ñ'oom ñ'eⁿndyo ee jnda tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jnda jndiia 'ndyoo Tsotyaya.

16 'O nchii tjeii'ndyo' na nla'xmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, nncō tjeii'ndyo 'o, ndo' jnda ty'ioⁿya ts'iaaⁿ 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'cheⁿ nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'oots'om. Ee na ljo' nl'a'yo' meiⁿquia ñ'oom na ntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio

xueya, jom nñequiaaⁿ.

¹⁷ Luaa ñ'oom na matsa'ntjōⁿya 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'aⁿ Jesús

¹⁸ 'Quia ticuee' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue 'o, cala'noⁿ'yo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna.

¹⁹ Xeⁿ cwila'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, nn'aⁿ cwentaa'na' nnc'omna na neiiⁿna 'o cha'xjeⁿ na neiiⁿna nc'iaana, saa nc'e jnda tjeii'a 'o quii'ntaaⁿna, jo' chii ticala'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'aⁿ 'o.

²⁰ Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñê cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'candaⁿ'ndyena ñ'oom na mañequiaya, quia jo' mati nla'candaⁿ'ndyena ñ'oom na nñe'quia'yo'.

²¹ Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na la'xmaⁿ'yo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿna nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿna.

²² 'Xeⁿ nchii na jndyotseinaⁿya ndaana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xmaⁿna jnaⁿ. Saa je' tixocandaⁿ nluena na ticaliuna na cwila'tjoondyena nnoom.

²³ Ee 'ñeeⁿ juu na jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyā.

²⁴ Tijoom ñes'aa cwiicheⁿ ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoondyena nnoom, saa je' meiiⁿ na jnda ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjati xjeⁿ na

to'a, m'a^{na} na jndoona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyã.

²⁵ Saa luaa' waa cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na teiljeii naquii' ljeii na cwilei'ñ'omna na matsã'ntjomna', na matsona': "Jndoona ja meiiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'na^{nya} na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

²⁶ 'Ja nlcaa^{na} nnom Tsotyã na cajñoom Espíritu na cwiluiiñe na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jnda tyjeeⁿeⁿ nncwji'yuu'ñê cantyja 'na^{nya}.

²⁷ Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'na^{nya}, ee m'aⁿyo' ñ'eⁿndyo xjeⁿ na to'jndyãã ts'iaaⁿmeiiⁿ.

16

¹ Matso Jesús:

—Ñ'oommeiⁿ jnda seinãⁿ cantyja 'na^{nya} ndaa'yo' cha tintseiquiaana' 'o.

² Ee nntjeii' nn'aⁿ judíos 'o naquii' lan'om 'naa^{na}. Ndo' manncue'ntyjo xjeⁿ na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na nntseicuee' cwii 'o nntseitiuutoom na mandi'ntjoom nnom Ty'oots'om na ljo' nnts'aaⁿ.

³ Nmeiiⁿ nl'ana cwe' nc'e tîcala'noⁿna cantyja 'naaⁿ Tsotyã, meiⁿ cantyja 'naⁿ ja.

⁴ Saa jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha quia na nncue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda tsjoõ ndaa'yo'.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Espíritu Santo

Tîcatsjoõ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na to'jndyãã ts'iaaⁿ na maleiñ'oⁿya nc'e m'aa^{nya} ñ'eⁿndyo'.

5 Saa je' majolcwa'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo', ndo' meiⁿcwii 'o tyoowaxe' nooⁿ yuu jo.

6 Saa cwe' ee na tsjoo ñ'oommeiⁿ' ndaaⁿ'yo', jo' na jeeⁿ ndya' chjoo' n'omⁿ'yo'.

7 Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaaⁿ'yo', maxjeⁿ nnteijndeiitina' 'o xeⁿ joya. Ee xeⁿ ticjo, nqueⁿ na nnteijneiⁿ 'o ndo' na ñnequiaaⁿ na t'maⁿ n'omⁿ'yo' tixocjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñoⁿya jom na ññoom na m'aⁿ'yo'.

8 Ee quia na jnda tyjee'cañoom, nnts'aaⁿ na nlco'tiana' nquiu nn'aⁿ na la'xmaⁿna jnaⁿ ndo' na cala'noⁿna na c'omna cantyja na maty'iomyana' ndo' na nncu'xeⁿ Ty'oⁿots'om joona.

9 M'mooⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ jnaⁿ cwe' nc'e na tiñe'cala'yⁿna ñ'eⁿndyo.

10 Ndo' m'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na c'omna nc'e jo na m'aaⁿ Tsotyā ndo' taxo-canty'iaatina ja.

11 M'mooⁿ chiuu na nncu'xeⁿ Ty'oⁿots'om nn'aⁿ ee na jnda tu'xeⁿñe nquii na cwiluiitquieñe tsjoomnancuewaañe.

12 'Ndo' niom jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na macaⁿna' na catsjooya ndaaⁿ'yo', saa tileicala'noⁿ'yo' joo ñ'oom'ñeeⁿ je'.

13 Saa quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiñe na mayuu', juu nncjaa'moⁿ ndaaⁿ'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nquii, nntseineiⁿ ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseineiⁿ Ty'oⁿots'om. Ndo' m'moⁿ ndaaⁿ'yo' 'naⁿ na quia nluui.

14 Juu nntseit'maaⁿñe ja, ee nnco'ñom cha'tso

ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o, ndo' m'moⁿ joona' ndaa'yo'.

¹⁵ Cha'tso na matseixmaⁿ cwentaa' Tsotyaya macwentaya joona'. Cwe' nc'e jo' na tsjo^o na nnc'o'ñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'moⁿ joona' ndaa'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaqueⁿna' na neiⁿ'yo'

¹⁶ Chjootindyo cwii ñ'aⁿtya ñ'eⁿndyo', ndo' jnda jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndanquia chjootindyo cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo na m'aaⁿ Tsotyā.

¹⁷ Jnda tsoom ñ'oommeiⁿ cwantindyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ l'uuyâ ndaa ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'moⁿ ñ'oomwaa' na matseineiⁿ ndaayâ, na chjootindyo cwii ñ'eⁿtyeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' xeⁿ jndacheⁿ taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndanquia jo' chjootindyo cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wjaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ.

¹⁸ L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyo na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'moⁿna'? Ticala'nooⁿâ ñ'oom na matseineiⁿ.

¹⁹ Ndo' sei'noⁿ Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa ntyjee'yo' cantyja ñ'oommeiⁿ na matsjo^o na chjootindyo meiⁿ taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndanquicheⁿ na chjootindyo quia jo' nnty'ia'nda'yo' ja?

²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñequio na neiiⁿna nnty'iaana ljo' nntjoⁿ. 'Naⁿ

na nntjoⁿ nnts'aana' na 'o nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saā juu na chjoo' n'om'yo', xeⁿ jndacheⁿ nntseicwaqueⁿna' na nnc'oom'yo' na neiⁿ'yo'.

21 Manquiui'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincuii. Saā quia na jnda tuiiñe yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tquiina' jom, ee m'aaⁿ na neiiⁿeⁿ na jnda tuiiñe yu'ndaa.

22 Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'aⁿ'yo' na chjoo' n'om'yo', saā quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'cheⁿ nñequiaana' na neiⁿ'yo'. Ndo' xjeⁿñeeⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaā nncwji' na neiⁿ'yo'.

23 'Juu xuee'ñeeⁿ, taxocaⁿna' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom nooⁿ. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cha'tso na ntaⁿ'yo' nnom Tsotyaya cha catseit'maaⁿñena' ja, jo' nñequiaaⁿ na nda'yo'.

24 Hasta xjeⁿ je'cheⁿ tyoocaⁿna' na candu'yo' na catseit'maaⁿñena' ja joo ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnoom. Saā je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilatyo'ondyo', cha nñequiaana' na candaā'ya na neiⁿ'yo'.

Jnda jnaⁿndyo ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue

25 'Jnda seināⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saā manncue'ntyjo xjeⁿ na taxocatseināⁿ ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntseināⁿ ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naaⁿ Tsotyā.

26 Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ, nntaⁿ'yo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maaⁿñena' ja. Ndo' quia ljo'cheⁿ meiⁿ taxocaⁿna' na nntseity'oondyo nnom jom na nñequiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿ'yo',

²⁷ ee manquiiti Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, nc'e na jnda nquiu'yo' ja ndo' jnda macwilayu'yo' na jnaaⁿya na m'aaⁿ.

²⁸ Ja jnaaⁿya na m'aaⁿ, tyja'cañooⁿya tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjlcwā'a na m'aaⁿ.

²⁹ Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ:

—Je' ndyeyu matsei'neiⁿ!, nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'!

³⁰ Je' macwila'nooⁿâ na 'u cha'tso ntyji' meiⁿ ticaⁿna' na nnta'x'aatyayâ njom'. Jo' chii cwilayuu'â na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

³¹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayu'yo'.

³² Saa manncue'ntyjô xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyo' nntsa'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñenco. Saa tiñenco m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo.

³³ Jnda seināⁿya ñ'oommeiⁿ! ndaa'yo' cha cantyja na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo meiⁿcwii ñomtiu tanc'oom. Ñequii' nawi' nntjom'yo' na m'aⁿ'yo' tsjoomnancue, saa c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo', ee jnda jnaⁿndyo ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

17

Mateijndei Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús

1 Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿl, jlundaañê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnda tue'ntyjo na nluii cha'tso na tei-jndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿndyu' ja na cwiluiindyō Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿndyō 'u.

2 Ee 'u jnda tqueⁿ na waa na jndo na matseixmaⁿya jo ndaa cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañequiaa' l'ooya na ññequiaya na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'.

3 Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿaⁿ, na catsel'nooⁿoⁿ na ñenncu'cheⁿ cwiluiindyu' Ty'oots'om na mayuu'ndo' mati na ja Jesús cwiluiindyō Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

4 'Ja jnda seit'maaⁿndyō 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnda mamañequiaandyō na c'io cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿñeeⁿ na tquiaa' nooⁿ na cats'aa.

5 Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿndyu' ja cha'xeⁿ na cwiluiit'maⁿndyu' yuu na m'aaⁿ, na juu jo' matseixmaⁿya ñ'eⁿndyu' cwii tjocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

6 'Ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tquiaa' joona l'oo, jnda t'mooⁿya chiuu cwiluiindyu'. Tyom'aⁿna cwentaa', ndo' tquiaa' na cwila'xmaⁿna cwentaya. Joona cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'candana juuna'.

7 Ndo' macwila'noⁿna na cha'tso na cwicandaa mats'aa, ñenncu' tquiaa' na matseixmaⁿya na ljo'.

8 Ee ñ'oom na tsu' nooⁿya, jnda tquiaa' joona' ndaana. Ndo' joona jnda to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ.

Cwila'noⁿna na mayuu'cheⁿ jnaaⁿya na m'aaⁿl',
ndo' cwila'yu'na na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ 'Macaⁿa naya njom' cantyja 'naaⁿna, nchii
cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿa
na cateijndei' joo na jnda tquiaa' l'ooya, ee
cwila'xmaⁿna cwenta'.

¹⁰ Cha'tsondye jooa na la'xmaⁿna cwentaya,
mati la'xmaⁿna cwenta'. Ndo' jooa na la'xmaⁿna
cwenta', mati la'xmaⁿna cwentaya, ndo' mat-
seit'maaⁿñena' ja cantyja 'naaⁿna.

¹¹ 'Je' taxoc'ooⁿtya tsjoomnancue, saa joo
naⁿm'aⁿl' cwiljoo'ndyena juuna', ee ja jonlcwa'a
na m'aaⁿl'. 'U Tsotyaya na lju' cwiluiindyu', catsa'
cwenta naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo ñequio juu
najndei na matsei'xmaⁿl' cha nnts'aana' ñe'cwii
nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya.

¹² Yocheⁿ na tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ
na jnda tquiaa' l'oo, tyots'aa cwenta jooa
ñequio najndei na matsei'xmaⁿl' nncu'. Ndo'
meiⁿcwiindyena tîcatsuuñe, macanda tsuuñe
juu ts'aⁿ na matseixmaⁿ na catsuuñe, cha na
catseicandañena' ñ'om' na teiljeii.

¹³ 'Saa je' na nncjolcwa'a na m'aaⁿl'. Ndo'
matseināⁿya ñ'oommeiiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya
tsjoomnancuewaañe, cha juu na m'aaⁿya na
neiⁿya, candañ' nla'xmaⁿna juuna'.

¹⁴ Jnda tquiaya ñ'oom naya 'naⁿl' ndaana,
saa nn'aⁿ tsjoomnancue ticee' n'om jooa
ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl' tsjoomnancue,
cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿna'.

¹⁵ Nchii macaⁿa na cwji' jooa tsjoomnancue,
saa na cwañom' jooa ljo' na ñe'cats'aa tsaⁿjndii
ñ'eⁿndyena.

16 Joonā ticalaxma^{na} na cantyja 'naaⁿⁱ tsjoomnancue cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixma^{nya} cantyja 'naaⁿⁱna'.

17 Queⁿⁱ joonā na cwiluiindyena na lju' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'.

18 Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyoo tsjoomnancue, mati majñoo^{nya} joonā na c'oocatjei'yuu'ndyena ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue.

19 Ee nc'e joonā maquaⁿ che^{nncō} na lju' ts'ooⁿ jo njom' cha mati nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

20 Ndo' nchii macandā macaⁿⁱa cantyja 'naaⁿ joo na^maⁿⁱ. Mati macaⁿⁱa na cateijndei' joo nn'aⁿ na quia nla'yui' ñ'e^{ndyō} nc'e ñ'oom na quia nntjei'yuu'ndyena

21 cha ñe'cwii nla'xma^{na}, cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindyui' ñ'e^{ndyō}, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyō ñ'e^{ndyū}'. Ee na ljo' mati joonā nndaā nla'xma^{na} na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondyō jaa. Quia jo' nla'yui' nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja.

22 Juu na tquiāa' na matseit'maaⁿⁱñena' ja, mati tquiaya jo' na cala'xma^{na}, cha na ñe'cwii cala'xma^{na} cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaa^{nya}.

23 Ja m'aa^{nya} ñ'e^{ndye} joonā, ndo' 'u m'aaⁿⁱ ñ'e^{ndyō} ja cha nnts'aana' na ñe'cwii cwila'xma^{na}. Ndo' na ljo' nla'noⁿⁱ nn'aⁿ na 'u jñom' ja, ndo' na candya' ts'om' joonā cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

24 'U Tsotyaya m'aaⁿⁱ na candya' ts'om' ja cwii tjoocheⁿ na tqueⁿⁱ tsjoomnancue. L'ue ts'ooⁿ na na^maⁿⁱ na jnda tquiāa' l'oo^{ya}, c'omna yuu na

m'aa^{ny}a ñ'e^{ndy}u'. Ee quia ljo'cheⁿ nnda^a juu na matseit'maaⁿñena' ja na tquiaa' na matseixma^{ny}a.

²⁵ Tsotyaya 'u na cwiluiindyu' na maty'iomyana', nn'aⁿ na la'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ticala'noⁿna cantyja 'naⁿ, saa ja mawajnaⁿa 'u ndo' na^m'aⁿ cwila'noⁿna na 'u jñom' ja.

²⁶ Jnda t'moo^{ny}a cantyja 'naⁿ nda^ana, ndo' m'moo^{nty}aya jo' nda^ana. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿ na candya' ts'om' ja, mati nlaxmaⁿna juuna'. Ndo' mati nnc'o^{ny}a ñ'e^{ndy}e joona.

18

'Ooñ'omna Jesús na praso

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ nnom Ty'o^{ots}'om, mana jlueeⁿeⁿ jo' jo' ñ'e^{ndy}ô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. Tei'ty'i^oô'â tsjo' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwii ntjom, jo' jo' santyjoo^yâ na tjaqueⁿeⁿ.

² Ndo' Judas, juu x'iaayâ na tquiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii' ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús.

³ Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom cwii tmaaⁿ son-daro ñ'eⁿ nt'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom nda^a ntyee na cwiluiitquiendye, ndo' mañ'eeⁿ nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tjachom naⁿñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca ñ'eⁿ l'o ts'iaaⁿ ntia'.

⁴ Ndo' Jesús, nc'e na mantyjeeⁿ cha'tso na mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿñeeⁿ. Tax'eeⁿ nda^ana, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

⁵ T'ooona, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tquiaa cwenta jom, mañ'eⁿ ñequio naⁿñeeⁿ.

⁶ Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo'”, seilcwe'ntya'na' jooa hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ tquiaandyena.

⁷ Quia jo' tax'eeñennda' Jesús ndaana:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' jooa t'oonnda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁸ T'o Jesús ndaana:

—Jnda tsjooya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo', ca'ndye'yo' na^m'aⁿ na nnc'oona.

⁹ Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na tsoom quia seineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom: “Nn'aⁿ na jnda tquiaa' l'ooya, meiⁿcwiindyey jooa títseicatsuuya.”

¹⁰ Quia jo' Simón Pedro tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndyu Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe.

¹¹ Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nnda' xjo' quii' tjaⁿwaa'na'. ¿Aa matseituu' na ticaty'iomyaana' na catjoⁿya nawi' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

*Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)*

¹² Quia jo' sondaro'ñeeⁿ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿñeeⁿ na

cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom.

¹³ Ty'eñ'omjndyeena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndyu Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeⁿ.

¹⁴ Majuu Caifás'ñeeⁿ jnda sejnooⁿoⁿ n'om nc'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye jona.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ'eⁿ ja Juan saantyooyâ nanqueⁿ naⁿñeeⁿ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿaⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeⁿ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'.

¹⁶ Saa Pedro tjawintyjeeⁿeⁿ 'ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seināⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeⁿ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa.

¹⁷ Ndo' tax'ee yuscu'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii jona na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿ?

T'o Pedro matsoom:

—Ñchii jo' ja.

¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, ee jeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ.

20 T'ô Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinaⁿya. Ndo' na tyo'mooⁿya ndaa nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwitjomndyena. Meiⁿcwii ñ'oom tyootseinaⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii.

21 Na mawaxe' nooⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndaa nn'aⁿ na jnda ñejndyena ñ'oom na mañequiaya ljo' ñetsjo^o? Naⁿñeeⁿ nquuijndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mooⁿ.

22 Ndo' quia na jnda tso Jesús ñ'oomwaa', cwii naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsaⁿñeeⁿ nda' watmeiⁿ jom. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'o' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa ntyee cwentaaya?

23 T'ô Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjo^o, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'omtia'ñeeⁿ, saa xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinaⁿ, tis'a na macwja' ja.

24 Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tyeⁿñê l'ô Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndaa nn'aⁿ judíos.

*Macwji'ñeennda' Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwiñê, ta'x'eena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñê?

Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

²⁶ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee. Juu tsaⁿñeeⁿ mann'aaⁿaⁿ ts'aⁿ na tyjee Pedro tsua'qui. Matso tsaⁿñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê yuu waa ntjom?

²⁷ Saa Pedro tjei'ñennaⁿaⁿ. Ndo' mañoom' seix-uaa caxtijndyo.

Nn'aⁿ judíos tioona cwenta Jesús l'o Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿna waa' Caifás, tquiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xjeⁿñeeⁿ. Saa tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwitquiina catsmaⁿ chjoo.

²⁹ Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiⁿ ndaa nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿyo' nacjoo' tsa^{ns}'am'aaⁿ?

³⁰ Joona t'ooona nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonqui^{oo}ñ'^{oo}nyâ jom na m'aaⁿ.

³¹ Ndo' tso Pilato ndaa judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿyo' jom cantyja 'naaⁿ ljeii 'naⁿyo' na waa.

T'oo naⁿñeeⁿ nnoom:

—Tjaa'naⁿ najndaaya na nlacuaa'â ts'aⁿ.

³² Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Jesús na t'mooⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nnt-seicuee'na' jom.

33 Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ
'naaⁿ'aⁿ. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

34 T'õ Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' matsu' ee na matsei'noⁿl' cheⁿnnⁿcu'?
Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilue na ljo'
cantyja 'naⁿya njom'?

35 T'õ Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua'
ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa ntyee
'naⁿ'yo', joona tquiana cwenta 'u l'õõya. ¿Ljo' sa'?

36 T'õ Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindyõ na catsaⁿ'ntjõⁿya,
nchii cantyja 'naaⁿl' tsjoomnancuewaañe na
matseixmaⁿ'na'. Ee xeⁿ cwiluiiñena' na ljo', quia
jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyõ nl'ana tia'
cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ
judíos, saa nchii cantyja 'naaⁿl' tsjoomnancue
tseixmaⁿya na catsaⁿ'ntjõⁿ.

37 Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyu' rey?

T'õ Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindyõ. Macwe' jo' na tuiindyõ
na jndyõõ tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyõ
ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na
matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿl'ñeeⁿ
mandii ñ'oom na mañequiaya.

38 Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:

—¿Ljo' jo' na cwiluiiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jnda na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿ'aⁿ jo
ndaã nn'aⁿ judíos. Tsoom ndaãna:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿm'aaⁿ.

³⁹ Saꞗ mawaa costumbre quii'ntaaⁿyo' na catseicandyaandyo cwii praso na nntioꞗ juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ꞑaa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyo juu rey na matseixmaⁿ na catsaⁿtjom 'o?

⁴⁰ Ndo' jla'xuaana, jluena:

—Nchii tsaⁿm'aaⁿ. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'.

19

¹ Quia jo' saⁿtjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús.

² Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jndaⁿ chii tioomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'.

³ Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jluena:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindyu' na catsaⁿtjom' nn'aⁿ judíos.

Ndo' tyotmeiiⁿna nda' watmeiⁿ nnoom.

⁴ Jndaⁿ jo' jlui'nnda' Pilato jo ndaꞗana. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwjii'a jom jo ndaa'yo' cha queⁿyo' cwenta meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁵ Xjeⁿñeeⁿ jlui' Jesús jo ndaꞗana na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndaꞗana:

—Luaañe tsaⁿs'am'aaⁿ.

⁶ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'o Pilato ndaana, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jnda ljeiya na meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁷ T'o onnda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'o^onyâ, ndo' cantyja 'naaⁿ juuna' matsa'ntjomna' na cueeⁿeⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'o^ots'om cwiluiiñê.

⁸ Jnda na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ!, seicaty'uetina' jom.

⁹ Ndo' tjaquiee'nnaaⁿaⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê 'ndyoo Jesús:

—¿'U yuu jnaⁿ'yu'?

Saa Jesús meiⁿcwii ñ'oom tîc'o^o.

¹⁰ Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'o^o 'ndyo? Ja waa na jndo na nntseicandyaandyo 'u, oo na nnty'ioⁿya 'u ts'oom'naaⁿ.

¹¹ T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'o^ots'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿcwii na ndaa nntsa' ñ'eⁿndyo. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'o' mat'maⁿti jnaaⁿ mawaa.

¹² Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa!, seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Saa nn'aⁿ na cwilui-itquiendye ndaa nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿm'aaⁿ!, tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiiñê rey cha'na tsaⁿm'aaⁿ!, mawjaa nacjoo' César.

¹³ Ndo' jnda na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ!, tjeiiⁿeⁿ Jesús jo ndaana. Tjacjom ntio 'naaⁿaⁿ cwii joo na

jndyu Nataa Ljo' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gabata.

14 Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiaaya catsmaⁿ chjoo. Tuii na luaa' cha'na quiajmeiⁿ!. Quia jo' matso Pilato ndaa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsa'ntjom 'o.

15 Saa naⁿñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndaana:

—Nquii rey na nntsa'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oona, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwiicheⁿ rey na catsa'ntjom jâ, macandã nquii César.

16 Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndaa naⁿñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota.

18 Ndo' jo' jo' ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'ioomna cwiicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿaⁿ, ndo' m'aaⁿñê xcwe.

19 Ndo' sa'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ

matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiiñe rey na matsa'ntjom nn'aⁿ judíos."

²⁰ Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿ na ljeiiwaa', ee yuu na ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos.

²¹ Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsa^m'aaⁿ cwiluiiñê rey na nntsa'ntjom já. Luaa catseiljei': "Tsa^m'aaⁿ matsoom: Ja cwiluiindyo Rey na catsa'ntjo^ya nn'aⁿ judíos."

²² T'o Pilato ndaana, matsoom:

—Cantyja na jnda seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

²³ Jnda na ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye joona to'ñoomna cwii cwii liaⁿ'aⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿ'aⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'.

²⁴ Jluena ndaa ncl'iaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiana cwii cwii liaya ndaa ncl'iaana, ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya." Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

²⁵ Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena.

²⁶ Jnda na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsa^m'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

27 Jnda jo' matso Jesús nooⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿ'ñeeⁿ to'ñoⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Jnda tuui na luaa', ntyjii Jesús na jnda jnda' cha'tso cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Jo' chii cha na nntse-icanda'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na teil-jeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

29 Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñeeⁿ cwii 'naⁿ na ya maw'ana' winom'ñeeⁿ. Chii tioona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jnda chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús.

30 Ndo' jnda na tjawe'na' 'ño^m, matsoom:

—Jnda seicanda'ñena' cha'tso cantyja 'naⁿya. Jnda chii seintyanquioñê xqueeⁿ.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'ooots'om.

Seicjoñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

31 Xuee na cwila'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pas-cua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ. Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, tical'ue n'omna na ññom ndyee naⁿ'ñeeⁿ noom'naaⁿ xuee na cwita'jndyena. Ee juu xuee'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿ'na' quia cwila'cuee'na catsmaⁿ chjoo. Jo' chii ty'ecataⁿ'na nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' naⁿ'ñeeⁿ cha catseyuua'na' na nncwjena, ndo' cha tyuaa' nntaa'ndyena naⁿ'ñeeⁿ noom'naaⁿ.

32 Jo' chii sondaro'ñeeⁿ ty'ecatomaⁿ ndei'nc'eeⁿ ts'aⁿ najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ na ty'iomaⁿ jom ts'oom'naaⁿ cwiicheⁿ ntyjaa' Jesús.

33 Saa quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jndaⁿ tueeⁿeⁿ. Tatícatomaⁿ ndei'nc'eeⁿ.

34 Saa meiiⁿ na ljo' cwii sondaro'ñeeⁿ tjaa'ñeⁿ lantsa tsei'ntsqueeⁿeⁿ. Mañoom' jluⁿi' niom' ñequioⁿ ndaa.

35 Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'noⁿyo' na mayu'a ñ'oom matseinaⁿ cha matiⁿ ndaaⁿ nla'yuyoyo'.

36 Ee nmeiiⁿ tuii cha na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oost'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Meiⁿcwii tseiⁿeⁿ tícatom."

37 Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom' Ty'oost'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'aⁿ na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Jndaⁿ teinom nmeiⁿl, José ts'aⁿ na jnaⁿ Ari-matea, tjacaaⁿ nnom Pilato na ñnequiaa tsaⁿñeeⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. José'ñeeⁿ matseijomñê ñ'oom na mañequiaa Jesús saa cwe' nty'iu ee nquiaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos. Pilato tquiaaⁿ ñ'oom'm. Jo' chii José tjaaⁿ, tjac'oom sei'ts'o 'naaⁿ Jesús.

39 Ñ'eⁿ Nicodemo, tsaⁿ na tja na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom tjañ'oom cha'na ntquiuu nchoo' nqui kilos ncheⁿl na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naaⁿ Jesús.

40 Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena ncheⁿl cachi'ñeeⁿ liaa na jndyuna' lino. Jndaⁿ chii

jlá'tyjoondyena liaa'ñeeⁿ jom. Ee luaa' waa cos-tumbre 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na cwity'iuuna l'oo.

⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñeeⁿ waa cwii tsei'tsuaa xco, na meiⁿjom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo.

⁴² Ndo' nc'e na mawaa xjeⁿ na nnc'ooquie' nn'aⁿ judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuaa'ñeeⁿ nndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ.

20

*Tquiaa Ty'oots'om na wando'xco Jesús
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)*

¹ Jaancoo xuee neiⁿnc'o', xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuaa'ñeeⁿ, ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ. Nty'iaaⁿ'aⁿ na jnda teindyö tsjo' na ñejñoom 'ndyoo juuna'.

² Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndaayâ:

—Jnda tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuaa, meiⁿ ticaliuuyâ yuu tqueⁿna juuna'.

³ Quia jo' ja ñequio Pedro saayâ, squiaayâ yuu waa tsei'tsuaa.

⁴ Ñe'cwi saayâ, jleinoonyâ, saa jndeiti jleinoon, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaaya yuu waa tsei'tsuaa.

⁵ Seintyanquiondyo, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoofne Jesús meindyuaana' naquii' tsei'tsuaa, saa tîcjoquia'a.

⁶ Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoon naxaⁿ'a, jom tjaqueⁿ'eⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Mati nty'iaaⁿ'aⁿ joo

liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjooñe Jesús meindyuaana' jo' jo'.

⁷ Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿna' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjooñê. Wacatyeeⁿna' na ñenquiina', chilcwiina'.

⁸ Quia jo' mati ja na matseijomndyo ñ'eⁿ Jesús, tjoquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Nty'iaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiiⁿ na ja tuajndyaa jo' jo', saa tícjoquia'a na mandíñoom'.

⁹ Ee xjeⁿñeeⁿ ndicwaⁿ tjocheⁿ nla'nooⁿâ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ nñequiaa Ty'oots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jnda tue'.

¹⁰ Quia jo' wendyô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê jluii'â tsei'tsuaa. Saalcwaa'â na waa w'aayâ.

*Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Saa María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuaa, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquioñê na nty'iaaⁿaⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuaa.

¹² Jo' jo' nty'iaaⁿaⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿaⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús.

¹³ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndaana:

—Jnda ty'eñ'omna nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiyya yuu ty'equeⁿna jom.

¹⁴ Jnda ncue na tsoom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', saa ticwajnaⁿaⁿ na nquii Jesús jo'.

15 Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiiu na jeeⁿ maty'ioo'? ¿'Ñeeⁿ juu mal'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús. Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' nooⁿ yuu tja'queⁿ jom, quia jo' nncjoc'oⁿya jom.

16 Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jnda na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿeⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'oⁿ ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oⁿots'om ndaa nc'iaa'.

17 Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjowaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saa cja' na m'aⁿ ti'nc'iaya na cwiteijndeiina ja, catseicandii' na majowaa na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiiñê Tsotye'yo', na m'aaⁿ Ty'oⁿots'omya ndo' Ty'oⁿots'om cwenta'yo'.

18 Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ já na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'mooⁿ ndaayâ ñ'oom na jnda seineiⁿ Jesús nnoom, ndo' na jnda nty'iaaⁿaⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿñê

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿnc'o'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñ'e'naaⁿl'. Jla'cata'tyaaⁿya ndyueel'a nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿ judíos. Xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom

na m'aaⁿyâ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe quii'ntaaⁿyâ.
Matsoom:

—C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁰ Ndo' jndā tsoom na luaa', t'moōⁿ l'oōⁿ ñequio tsei'ntsqueeⁿeⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿyâ na nty'iaannⁿdaa'â jom.

²¹ Ndo' tsoom ndaayâ:

—Quiaa Ty'oots'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿ'yo'. Cha'xjeⁿ jndā jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ malaa'ti' majñooⁿya 'o.

²² Ndo' quia na jndā tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' Espíritu Santo.

²³ 'Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'oots'om matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna. Saā 'ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ tyeⁿ jndā t'uui jnaaⁿna joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

²⁴ Xjeⁿ na jndyojndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee.

²⁵ Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jndā nty'iaayâ nquii Jesús.

Saā t'oōⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticantyi'ianoōⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'oōⁿ, ndo' na nncwjaa'ndyô nnomts'oō yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyô jnda'ts'oō tsei'ntsqueeⁿeⁿ maxjeⁿ xocatseyu'a na wando'xcoom.

²⁶ Jndā ñeeⁿ xuee na tuui na luaa' quia jo' já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyom'aaⁿnⁿdaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ

mati ñ'eⁿ Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaa^{nyâ} na ndi ta' ndyueel'a. Tsonnaaⁿ'aⁿ nda^{ayâ}:
—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁷ Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'o^{oya}, ndo' canty'ia' l'o^{oya}. Ndo' cwjaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyu'.

²⁸ T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'o^{ots}'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

²⁹ Matso Jesús nnoom:

—'U Tomás, cwe' na je' jnda nty'ia'njom' ja, jo' na matsei'yu'. Matio'naaⁿñe Ty'o^{ots}'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyo^o meiiⁿ tyoonty'iaanda^{ana} ja.

Jndaa' ts'iaaⁿ na teiljeii librowaañe

³⁰ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê jndoo'nda^{ayâ} na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiⁿquia ts'aⁿ nnts'aa. Jona' tîcwiljeii nacjoo' librowaa.

³¹ Sa^a nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo' na juu Jesús cwiluiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'o^{ots}'om. Matseiljeiya nmeiiⁿ cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'eⁿñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

21

Teitquioo'ñe Jesús ndaa ntquiee'ndyô já

¹ Jnda tuii nmeiⁿ, Jesús seica'moⁿñennaⁿ'aⁿ ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. S'aaⁿ na ljo' yocheⁿ na m'aa^{nyâ} xndyaa' ndaaluae Tiberias. Luaa waa na seica'moⁿñê nda^{ayâ}.

2 Ñe'naaⁿ m'aaⁿ Simón Pedro ñequio Tomás tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee, ñequio Natanael na jnaⁿ Caná ts'ondaa Galilea, ñequio wendyô já ntseinda Zebedeo ñequio nt'omcheⁿ nc'iaayâ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê.

3 Tso Simón Pedro ndaayâ:

Jocwjii'a catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'eⁿndyu'.

Quia jo' saayâ, tuooyâ ts'om w'aandaa. Saa juu tsjom'ñeeⁿ meiⁿcwii catscaa tîcatjeii'â.

4 Ndo' jnda wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús já. Meintyjeeⁿeⁿ 'ndyoo ndaaluee, saa tîcala'nooⁿâ na manqueⁿ jo'.

5 Quia jo' tax'eeñê ndaayâ:

—'O tyjanoⁿ, ¿aa jnda tjei'yo' calcaa?

T'ooyâ nnoom:

—Tjaa'naⁿ.

6 Matsoom ndaayâ:

—Catue'yo' tsqui' 'naⁿ'yo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'cheⁿ nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaa'â juuna' jo' jo', jnda jo' tileicandaa nntjeii'â juuna' cwe' ee jeeⁿcheⁿ ndya' jndye calcaa chuuna'.

7 Quia jo' ja na jeeⁿ wi' ts'om Jesús, tsjooya nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia jñeeⁿ na ljo' tsjo, tcweeⁿ liaa maseta, ee jnda tjeiiⁿeⁿ juuna' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ. Jnda jo' tju'ñê ts'om ndaaluee, mana tueⁿeⁿ tyuaatcwii.

8 Ndo' nt'omndyô já tquiontyjooyâ cha'na wen'aaⁿ nchoo' nqui nc'aa ñ'eⁿ w'aandaa chjoo,

chii squiaayâ tyuaatcwii. Ndo' saantyaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa.

⁹ Quia na jnda squiaayâ tyuaatcwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'en tyoo' cjoo ñoom'ñeeⁿ, cwineiiⁿna'.

¹⁰ Matso Jesús ndaayâ:

—Quiocho'yo' nt'om calcaa na jnda tjei'yo' je'.

¹¹ Quia jo' tuo Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo. Jndyoñ'oom tsqui' tyuaatcwii na too'na' ñjom calcaa nt'maⁿ. Tue'ntyjo jooyoo' cwii siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meiiⁿ na jeeⁿ ndya' jndye calcaa'ñeeⁿ, saa tîcaty'ioo' tsqui'.

¹² Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meiⁿcwiindyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tic'oom na t'maⁿ ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿Ñeeⁿ 'u? Ee manquiuuyaayâ na manquii Ta Jesús jo'.

¹³ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'eⁿ catscaa. Tquiaaⁿ joona' ndaayâ.

¹⁴ Cantyjati na tquiaa Ty'o^ots'om na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, luaa' jnda ndyee ndii' na seica'moⁿñê ndaa jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

¹⁵ Ndo' quia na jnda tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón Pedro. Tsoom:

—'U Simón jnda Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ na mache'?

T'o^oⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'o^oⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

¹⁶ Jnda we ndii' tax'eennaaⁿ aⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'o Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'o^onya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

¹⁷ Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro. Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñe Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?” Quia jo' t'o^o, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noⁿ. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'o^onya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

¹⁸ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseicandiiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'aⁿndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' meiⁿljo'cheⁿ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nntseitsaaⁿñe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'o' ndo' nntseityeⁿ cwiiⁿcheⁿ ts'aⁿ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

¹⁹ Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mo^o ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naa' jo' nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om. Quia na jnda seineiⁿ ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

Ñ'oom na seineiⁿ Jesús cantyja 'naa' Juan

²⁰ Teiqueⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿ!aⁿ na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaaⁿ quia na tcwaa'â teijaaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê juu xjeⁿ na tax'aya 'ñom: “Ta, ¿'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ññequiaa cwenta 'u?”

²¹ Ndo' quia nty'iaa' Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsaⁿm'aaⁿ! je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

²² T'o Jesús nnoom:

—Xeⁿ l'ue ts'oqⁿ na ñec'oom hasta quia nndyoonnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxaⁿ!a.

²³ Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeⁿ l'ue ts'oqⁿ na ñec'oom hasta quia nndyoonnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

²⁴ Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiⁿ!. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiunⁿ!aⁿya.

²⁵ Ndo' jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ maniom na s'aa Jesús. M'aaⁿ! ts'oqⁿ xeⁿ nleiljeii cwii ndo' cwii joona', mach'eena' ntyjii na xocwijndei tsjoom-nancue libros na nluii na nleiljeii joo jo'. Mantyjati luaa'ndyo.

Ñ'oⁿ xco na tq^en ty'o^ots'om cantxja 'naa'
Jesucristo
New Testament in Amuzgo, Guerrero
(MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerrero Amuzgo (Amuzgo, Guerrero)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amuzgo, Guerrero

amu

Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amuzgo, Guerrero

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

cxx

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3a693cf5-26ad-5db1-89e8-29e6d3f52b61